

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ**

ВОСЬМА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина тринадцята

Стенограма пленарного засідання

13 грудня 2022 року

Київ 2022

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ІХ СКЛИКАННЯ

ВОСЬМА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина тринадцята

Стенограма пленарного засідання

13 грудня 2022 року

Управління редакційного опрацювання
Головного управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Вівторок, 13 грудня 2022 року)

Частина тринадцята

Виступ Співкерів Рійгікогу Естонської Республіки Ю. ПАТАСА	...9
Виступи уповноважених представників депутатських фракцій і груп	...12, 19
Виступ Президента Європейського парламенту Р. МЕЦОЛІ	...17
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...19, 56
Прийняття Закону України «Про ліквідацію Окружного адміністративного суду міста Києва та утворення Київського міського окружного адміністративного суду»	...21
Прийняття рішення про надання доручення Голові Верховної Ради України Стефанчуку Р.О. щодо невідкладного підписання прийнятого Верховною Радою України 13 грудня 2022 року Закону України «Про ліквідацію Окружного адміністративного суду міста Києва та утворення Київського міського окружного адміністративного суду» та негайного направлення його на підпис Президентові України	...24
Внесення зміни до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів»	...25
Прийняття Закону України «Про національні меншини (спільноти) України»	...26
Ратифікація Рамкової угоди між Урядом України та Урядом Турецької Республіки про співробітництво в сфері високих технологій, авіаційній та космічній галузях	...27

Прийняття постанов Верховної Ради України:

«Про схвалення пропозицій щодо застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до спортсменів із російської федерації та інших держав»	...28
«Про здійснення начальниками військових адміністрацій населених пунктів у Каховському та Скадовському районах Херсонської області повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану»	...29
«Про здійснення начальниками військових адміністрацій населених пунктів у Запорізькій та Житомирській областях повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану»	...29
«Про зміну і встановлення меж міста Вилкове Ізмаїльського району Одеської області»	...30
«Про присудження Премії Верховної Ради України молодим ученим за 2021 рік»	...30
Прийняття Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності»	...31
Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про Лічильну комісію Верховної Ради України дев'ятого скликання»	...32
Внесення зміни до:	
Податкового кодексу України щодо сприяння відновленню енергетичної інфраструктури України	...32
Митного кодексу України щодо сприяння відновленню енергетичної інфраструктури України	...32

- Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушень законодавства України посадовими особами Бюро економічної безпеки України, органів державної влади та інших державних органів, які здійснюють повноваження у сфері економічної безпеки, що могли призвести до зменшення надходжень до державного та місцевих бюджетів» ...33
- Внесення змін до Кримінального кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законодавчих актів України щодо особливостей несення військової служби в умовах воєнного стану чи в бойовій обстановці ...33
- Прийняття рішення про надання доручення Голові Верховної Ради України Стефанчуку Р.О. щодо невідкладного підписання прийнятих Верховною Радою України 13 грудня 2022 року законів України «Про внесення зміни до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» і «Про внесення змін до Кримінального кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законодавчих актів України щодо особливостей несення військової служби в умовах воєнного стану чи в бойовій обстановці» та негайного направлення їх на підпис Президенту України ...38
- Прийняття в першому читанні за основу із скороченням наполовину строків підготовки до другого читання проекту Закону України «Про внесення зміни до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо призначення пенсії особам, які проживають на тимчасово окупованій території або на території, де ведуться бойові дії» ...39
- Прийняття рішення про призначення на посаду члена Рахункової палати Пліса Г.В. ...43

Внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо Національного фонду досліджень України	...49
Прийняття постанов Верховної Ради України:	
«Про призначення Дирдіна М.Є. постійним представником Верховної Ради України у Конституційному Суді України»	...50
«Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України «Про обрання голів, перших заступників, заступників голів, секретарів, членів комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання»	...52
Оголошення запитів народних депутатів України	...54
Інформація про створення міжфракційних депутатських об'єднань «За антикорупційну податкову реформу» та «Вільна Ічкерія»	...55
Внесення зміни до статті 8 Закону України «Про Службу військового капеланства»	...56
Внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку відбору кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України на конкурсних засадах	...58
Внесення зміни до:	
статті 129 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо уточнення повноважень з'їзду суддів України	...66
пункту 3 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України щодо вдосконалення електронної форми документообігу у Верховній Раді України» щодо окремих питань організації роботи Верховної Ради України в умовах дії воєнного стану	...67
Прийняття Закону України «Про медіа»	...68

Внесення змін до:

- деяких законів України щодо сертифікації оператора газосховищ та продовження заходів з недопущення банкрутства Державного акціонерного товариства «Чорноморнафтогаз» ...83
- деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності ...86
- Прийняття рішення про надання доручення Голові Верховної Ради України Стефанчуку Р.О. щодо невідкладного підписання прийнятих Верховною Радою України 13 грудня 2022 року законів України «Про національні меншини (спільноти) України», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку відбору кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України на конкурсних засадах», «Про внесення зміни до статті 129 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо уточнення повноважень з'їзду суддів України», «Про медіа», «Про внесення змін до деяких законів України щодо сертифікації оператора газосховищ та продовження заходів з недопущення банкрутства Державного акціонерного товариства «Чорноморнафтогаз» та негайного направлення їх на підпис Президентові України ...88
- Відхилення проекту Постанови Верховної Ради України «Про скасування рішення Верховної Ради України від 01.12.2022 про прийняття у другому читанні та в цілому проекту Закону України «Про авторське право і суміжні права» (№ 5552-1) від 09.06.2021» ...88
- Інформація про вихід народного депутата України Кіссе А.І. зі складу депутатської групи «Партія «За майбутнє» ...89

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
13 грудня 2022 року, 12 година 7 хвилин
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні, шановні колеги!

Шановні народні депутати, сьогодні в залі засідань Верховної Ради України перебуває делегація Естонської Республіки, яку очолює спікер Рійгікогу Естонської Республіки пан Юрі Ратас. Давайте оплесками привітаємо шановну естонську делегацію (*Оплески*).

Шановні народні депутати, перед тим, як продовжити пленарне засідання, вкотре хочу наголосити на необхідності неухильного дотримання безпекових правил у Верховній Раді України, прошу не поширювати інформації щодо початку пленарного засідання, його перебігу та прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після завершення нашої роботи. Прошу всіх народних депутатів України, представників уряду відповідально поставитися до забезпечення безпеки єдиного законодавчого органу нашої держави.

Шановні колеги, у разі повітряної тривоги буде оголошено перерву у пленарному засіданні і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття, розміщеної на робочому місці кожного з вас.

Шановні народні депутати, Верховна Рада України працює в режимі одного пленарного засідання, тому сьогодні відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання під час проведення восьмої сесії в умовах дії воєнного стану» та пропозиції Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп ми продовжуємо наше пленарне засідання.

За доброю парламентською традицією давайте розпочнемо нашу роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні народні депутати, сьогодні вже 293-й день збройної агресії російської федерації проти України. Не маючи результатів на полі бою, рашисти продовжують вдаватися до варварських ракетних ударів по наших містах і селах, атак дронами на об'єкти цивільної і критичної інфраструктури України. Український народ переконаний: за нами правда, з нами Бог, отже, перемога неминуча. Усупереч всім планам агресора ми, кожен із нас, тримаємося, працюємо, робимо все для наближення перемоги. Наші героїчні енергетики, комунальники протягом днів відновлюють те, на що потрібні місяці роботи. Сили

оборони України крок за кроком визволяють Батьківщину, послідовно знищуючи особовий склад і техніку окупантів.

На превеликий жаль, на війні ми втрачаємо наших героїв. Я прошу хвилиною мовчання вшанувати світлу пам'ять захисників і захисниць, які поклали життя на вівтар свободи і незалежності України. Вічна шана і слава полеглим героям! Згадаємо також безвинних загиблих жертв російської агресії.

(Хвилина мовчання).

Дякую. Прошу сідати.

Шановні народні депутати, вчора Україна відзначила День Сухопутних військ України – найчисленніших військ у складі Збройних Сил України. Побажаємо нашим воїнам Сухопутних військ і всім, хто сьогодні боронить Україну від ворожої навали, міцного здоров'я, сили, витримки та Божих благословень. З нами наша віра, наша підтримка і наша любов! Давайте оплесками подякуємо воїнам за самовіддану службу *(Оплески)*.

Шановні колеги, у кулуарах другого поверху, біля залу засідань Верховної Ради України, в рамках проекту Міністерства внутрішніх справ України представлено фотовиставку «Герої МВС: 200 днів війни». Я запрошую вас оглянути експозицію та засвідчити повагу до героїв, які наближають нашу перемогу, і вшанувати пам'ять тих героїв, які віддали своє життя заради України.

Шановні колеги, пане спікер, перед наданням вам слова від імені Верховної Ради України висловлюємо слова глибокої вдячності естонському народу, парламенту Естонської Республіки, вам особисто за тверду і непохитну підтримку суверенітету, незалежності та територіальної цілісності України.

Між нашими державами завжди були дружні відносини, а з початком російської збройної агресії, ще з 2014 року, Естонія знаходиться серед лідерів підтримки України. Парламент Естонії одним із перших визнав злочин росії проти України геноцидом, а владу російської федерації терористичним режимом. Дружня Естонія активно долучається до наших ініціатив щодо притягнення росії до відповідальності за скоєні злочини, підтримує створення міжнародного трибуналу для їх розслідування, виступає за посилення санкцій проти держави-агресора. Естонія бере активну участь у парламентському вимірі міжнародної Кримської платформи, підтримує вступ України до НАТО та ЄС, надає Україні вкрай необхідну, наразі військову підтримку, включно із зимовим спорядженням, військово-технічним обладнанням та амуніцією.

Високо цінуємо гуманітарну допомогу Естонії, в тому числі з відновлення соціальних об'єктів та об'єктів критичної інфраструктури. Пишаємося, що маємо таких надійних друзів.

Шановні народні депутати, я запрошую до слова спікера парламенту Естонської Республіки пана Юрі Ратаса. Будь ласка *(Оплески)*.

ЮРІ РАТАС, *Спікер Рійгікогу Естонської Республіки*. Шановний Голово Верховної Ради України, пане Руслане! Шановні народні депутати України! Шановні пані та панове! Дорогі друзі! Я дуже радий повернутися до Києва – столиці вільної, незалежної та демократичної України *(Оплески)*.

Для мене превелика честь звертатися до вас саме сьогодні. Уже вдруге за рік я виступаю тут. Хочу сказати, що вчора у Варшаві я мав зустріч з пані Ельжбетою Вітек, маршалком польського Сейму, яка переказувала вам найщиріші вітання.

Уперше я був тут разом з моїми литовськими і латвійськими колегами 24 березня, через місяць після початку навали. Я був серед перших людей – керівників сусідніх країн, що відвідали вашу країну цієї лихої години. Відтоді дещо змінилося, а дещо – ні. На жаль, не змінилася російська агресія проти України, вона триває. Ця брутальна війна триває вже майже 300 днів. Російська агресія спричинила надзвичайні страждання українського народу: десятки тисяч убитих і мільйони змушених покинути свою домівку. Російська федерація – це єдина країна, яка відповідає за ці наслідки.

Ми найрішучіше засуджуємо російську агресивну війну проти України. Російська навала, напади на цивільних, критичну інфраструктуру разом з енергетичними об'єктами – це акти терору. У Бучі, Бородянці, Ірпені, Маріуполі, інших містах російська федерація вчинила геноцид проти жінок і чоловіків, проти дівчаток і хлопчиків.

Естонський парламент ухвалив заяву про визнання російської агресії проти України міжнародним злочином, злочином проти цивільних, людяності, геноцидом проти українського народу. Ми засуджуємо анексію українських територій, оголошуємо російський режим терористичним режимом (*Оплески*).

Ми не знаємо достеменно, як і коли закінчиться ця війна, але знаємо точно, що вона ніколи не закінчиться російською перемогою. Історія вчить нас тому, що відповідальність – це дуже важлива річ. Естонія підтримує всі зусилля, щоб забезпечити незалежне, ефективне розслідування тих злочинів, які росія вчиняє в Україні. За воєнні злочини, за злочин агресії має бути покарання. Тому Естонія підтримує Україну у створенні спеціального трибуналу, щоб мати можливість законно карати росію за злочини, скоєні в Україні. Також Україна має вимагати і отримати від Росії репарації за заподіяну шкоду.

Шановні друзі, пані та панове! Відколи я востаннє тут був, залишається одна непорушна, як скеля, річ – дух України, героїчний опір Українського народу. Воля боронитися і перемагати агресора стала ще потужнішою. Ви б'єтеся за свободу і територіальну цілісність вашої країни, а також і за вільний, демократичний світ, який опирається на право. Я хочу подякувати усім сміливцям в Україні, вашим воїнам, вашим шановним депутатам і всім українським керівникам за ваш опір, вашу мужність, вашу любов до свободи. Я дякую вам за оборону Європи від російського імперіалізму. Я хочу схилити голову перед усіма загиблими героями, що втратили своє життя в цій боротьбі.

Шановний пане Руслане! Шановні народні депутати! Є незмінна річ, незмінна ніколи – Естонія стоїть пліч-о-пліч з Україною в обороні її волі! (*Оплески*). І це не зміниться, доки окуповані території не будуть звільнені і не запанують право і справедливість.

Шановні друзі, є одна зміна – бажання міжнародних партнерів зробити так, щоб росія заплатила найвищу ціну за свою агресію. Останнім часом Естонія та інші країни працювали разом, щоб застосувати більші та ширші санкції проти росії. Останній приклад цього – гранична ціна на російську нафту і нафтопродукти, щоб обмежити надходження до російського бюджету. Це правильний захід, але неостаточний. Маємо повністю зупинити надходження до російського бюджету від продажу нафти. Ми будемо тиснути санкціями, ізолюватимемо росію на міжнародній арені.

Наша політична, військова, економічна підтримка Україні також зростала протягом останніх місяців. Естонія одна із перших надала Україні зброю ще перед початком війни, наразі надаємо військову допомогу на рівні – понад 255 мільйонів євро, що становить близько однієї третини нашого оборонного бюджету, і далі допомагатимемо Україні, надаватимемо все необхідне.

Нам цілком зрозуміло, що немає безпеки в Європі без безпеки в Україні. Тому ми закликаємо наших союзників у НАТО посилити оборонну допомогу Україні, надаючи і важку зброю, і системи ППО. Наша економічна і гуманітарна допомога зосереджується на тому, щоб ви могли безпечно перезимувати і відбудувати свою енергетичну інфраструктуру. Ми надсилаємо теплий одяг, харчі, генератори, трансформатори, інші складники, потрібні для відбудови української енергосистеми.

Також ми переконані, що не треба чекати закінчення війни, і тому вже почали відбудову України, надали потрібні засоби для цього. Робимо це вже протягом кількох місяців, зосереджуючись на Житомирщині, зокрема, беремо участь у відбудові дитячого садка в місті Овручі, у відновленні мосту в місті Малині, а також передали 44 автобуси для Житомирщини та інших українських міст для відновлення парку громадського транспорту.

Шановні пані та панове! Україна – це Європа. Місце України – в об'єднаній європейській родині. Ваша інтеграція до євроатлантичних структур є надзвичайно потрібним внеском у мир і стабільність Європи. Від останніх моїх відвідин Україна здобула кандидатство, і це великий прорив, але це лише початок шляху вашого членства до ЄС. Ми захоплюємося вашою відданістю і рішучістю, ви й далі провадите потрібні реформи. Естонія готова поділитися своїм досвідом вступу до Європейського Союзу, ми допоможемо вам іти у ваше світле майбутнє, пов'язане з членством в ЄС. Настане день і Україна займе належне місце серед членів цього союзу.

Про змагання України за те, щоб приєднатися до НАТО. Двадцять років тому Естонія разом з низкою інших європейських країн отримала запрошення для вступу до НАТО. Настане світлий день, коли і країна Україна отримає запрошення для вступу до НАТО. Естонія зосереджує свою увагу на тому, щоб забезпечити якомога більшу підтримку українського членства в НАТО (*Оплески*).

Шановні народні депутати, зв'язки між нашими парламентами завжди були добрі, але за час війни ми зблизилися ще більше. Два тижні тому 10 відсотків естонських парламентаріїв – члени парламентської групи дружби – відвідали Україну. Це один із візитів наших депутатів до України і взаємних відвідин з боку українських парламентаріїв. Я хочу подякувати пану Арсенію Пушкаренку, голові українсько-естонської міжпарламентської групи дружби у Верховній Раді, за його надзвичайний внесок у посилення зв'язків між нашими парламентами. Я впевнений, після моїх відвідин України, ми зможемо привітати Першого заступника Голови Верховної Ради України у нас, у Таллінні.

Але треба посилювати наші зв'язки не лише між політиками, а й насамперед між нашими народами. Естонія вже прийняла понад 60 тисяч українців, які втікали від російської агресії та рятувалися від неї. Внаслідок цього в Естонії маємо на 5 відсотків більше людей, ніж рік тому. Вісім тисяч українських дітей відвідують естонські школи. Ми тепло привітали українців у своїх домівках, підтримали їх. Це найкращий приклад надзвичайної солідарності. Понад 80 відсотків усієї гуманітарної допомоги, починаючи від вантажних автомобілів і завершуючи зимовим одягом для ваших вояків, надається естонським приватним сектором – приватними компаніями, неурядовими організаціями. Я думаю, ми маємо підтримку – це підвалини нашої дружби, нашої спільної праці в об'єднанні наших двох народів у прийдешньому часі.

Шановні народні депутати, пані та панове! 24 лютого 2023 року ми святкуватимемо 130-у річницю незалежності Естонської Республіки, незалежної естонської держави. Якраз мине рік від початку брутальної російської навали. Я хочу висловити надію, що того дня останній російський вояк вийде за межі міжнародно-визнаних українських кордонів, навіть якщо я занадто багато хочу.

Я хочу сказати ще одну річ: росія точно програє в цій війні, а Україна переможе (*Оплески*). Український народ зможе сам вирішувати, яким буде його майбутнє. Разом з Естонією Україна посяде своє місце в євроатлантичній громаді. Працюємо для цього. Естонія з вами! (*Оплески*).

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати, давайте подякуємо вельмишановному пану спікеру та естонській делегації за участь у пленарному засіданні та за беззастережну підтримку України і українського народу (*Оплески*).

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо ще раз шановному пану Ратасу та всій естонській делегації, а також всьому естонському народу.

Шановні народні депутати, прошу сідати.

На засіданні Погоджувальної ради ми домовилися, що перед початком розгляду питань порядку денного надамо час (по 2 хвилини) для виступів уповноважених представників депутатських фракцій та груп. Прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи.

Пушкаренко, «Слуга народу». Будете комусь слово передавати? А, ви йдете виступати. Будь ласка.

ПУШКАРЕНКО А.М., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановна президіє! Шановні колеги! Дорогі українці! Ви знаєте, що вчора відбувся саміт G7, в якому брав участь і Президент України Володимир Зеленський. І фактично вчора, я вважаю, почався зворотній відлік, адже на такому рівні, на рівні світових лідерів найбільших держав, найпотужніших економік, найпотужніших армій прозвучало одноголосне і чітке визначення, що російський режим на чолі з Путіним понесе відповідальність за військові злочини в Україні, що Росія повинна буде репараціями компенсувати всю шкоду, завдану нашій державі.

Я хочу зазначити, що це стало можливим лише завдяки нашим героїчним Збройним Силам України, які всі ці місяці боронять суверенітет, територіальну цілісність і деокупають наші території, і Президенту Володимирі Зеленському, який з перших годин широкомасштабного вторгнення зайняв принципову, рішучу, сильну позицію в тому, що ми вистоїмо і переможемо. Якщо перші тижні багато великих країн нам співчувало, то сьогодні вони однозначно на нашій стороні. Ми однозначно йдемо до перемоги.

Я хочу зазначити, що поряд з цими важливими рішеннями сьогодні відбувається і процес відбудови України. Днями у Таллінні відбувся вже другий форум з відновлення Житомирщини, і це такий перший конкретний робочий кейс держави регіону. Також сьогодні в Парижі відбудеться велика конференція щодо відбудови України. Ми з вами приймаємо ряд важливих законопроектів щодо реформування держави для майбутнього відновлення. Тому, друзі, працюємо, перемога за Україною.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава! Дякуємо, Арсенію Михайловичу.

Славицька Антоніна Керимівна, «Відновлення України» (*Шум у залі*). Ні-ні, у нас далі «Відновлення України». А, вибачаюся, «Голос».

Юрчишин Ярослав Романович, «Голос». Будь ласка.

ЮРЧИШИН Я.Р., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги, хотів би сьогодні про хороше. Я запрошую, представників міжфракційного об'єднання «Пласт», правда, зараз не всі є в залі, підійти до трибуни.

Сьогодні ми вчергове, починаючи з 2014 року, традиційно будемо передавати Вифлеємський вогонь миру Верховній Раді. Вперше, навіть у час COVID-19, ми мали змогу запросити пластунів до сесійного залу Верховної Ради і передати вогонь спікеру, але сьогодні буде дещо по-іншому. Прошу всіх підготуватися.

Ця традиція не вмре, незважаючи на те, що окупанти і рашисти намагаються всіляко нам завадити, і цього року, сьогодні, Вифлеємський вогонь миру буде передано парламенту і на передову, до деокупованих міст, куди він вже поїхав.

А зараз прошу мою колегу Наталю розказати про символіку вогню.

ППА Н.Р., секретар Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 115, Львівська область, політична партія «Голос»). Вифлеємський вогонь миру береться в тому місці, де народився Христос, і в найдовшу ніч, щоб принести світло миру і перемоги, світло правди і чесності, світло, заради якого зараз багато українців вмирає. Це світло з Вифлеєму привозять до Відня, а вже австрійські скаути передають його українським пластунам. Це робиться з року в рік для того, щоб пам'ятати про головне. І за такої підтримки, яку сьогодні ми маємо, бачимо, що такі прості речі, як людяність, добро, правда, совість, ще багато в кому живуть. Тому правда і світло завжди переможуть, а Вифлеємський вогонь миру і робота кожного з нас це доведуть.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А тепер – Славицька Антоніна Керимівна, «Відновлення України».

СЛАВИЦЬКА А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний пане головуєчий! Шановні колеги! Перша декада грудня показала, що український народ з гідністю тримає удар. Ця зима без перебільшення є найскладнішою за всі часи незалежності України. Водночас для багатьох українців лютий і не завершувався. З 24 лютого співгромадяни живуть однією мрією, цілеспрямованою метою – перемогти агресора, відстояти українську незалежність та суверенітет. Українські захисники продовжують героїчно тримати оборону для визволення нашої держави. Навіть на найскладніших ділянках, зокрема в районі Бахмута, ворог розбиває свої найкращі сили об стіну справедливості та героїзму Української армії.

Саме тому росія вдається до відвертого тероризму на державному рівні та б'є по цивільному населенню в Україні. Вісім масових обстрілів по об'єктах критичної інфраструктури мають на меті лишити весь український народ без електрики, опалення, газу і водопостачання взимку. Чим це принципово відрізняється від застосування зброї масового враження?! Натомість російські пропагандисти переконують, що совість у них чиста. Але хіба може бути чистим те, чого немає в принципі? Це питання, мабуть, риторичне.

Агресор своїми потугами не домігся поставленої мети, їх дія має зворотну реакцію. Українці запасуються *power banks*, генераторами, автономними газовими плитами та всім іншим, що стане у нагоді у разі обмеження централізованої подачі енергоносіїв.

Окрема тема – контроль за ефективною роботою понад 5 тисяч «пунктів незламності», які дають можливість людям пережити цю зиму.

Депутатська група «Відновлення України» твердо переконана, що якщо вже понад дев'ять місяців ми показуємо нашу спроможність чинити потужний опір атакам агресору в усіх вимірах, то не буде виключенням і ця зима. Пам'ятаємо, що кожен день наближає наш народ до перемоги. Усе буде Україна!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Батенко Тарас Іванович, «Партія «За майбутнє».

БАТЕНКО Т.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець). Шановні колеги! За що стоять наші воїни на передовій? Вони стоять не лише за свої домівки, свої родини, свої сім'ї, вони стоять за правду, вони стоять за те, щоб «вовче» правосуддя не могло тривати у правовій державі, якщо ми називаємо себе правовою державою.

Вони стоять за те, щоб була достойна оплата праці і пенсія українських громадян. Тому ми виступаємо за те, щоб пенсіонери на окупованих територіях отримали пенсію, і відповідні поправки про це ми сьогодні подали до законодавчої бази.

Вони стоять за те, щоб не дати можливості торгувати державним суверенітетом. Тому законопроектом, де визначається спосіб добору членів Конституційного Суду, передбачається те, що ми відстоїмо цей державний суверенітет на паритетних правах і умовах з нашими міжнародними партнерами.

Вони стоять за те, щоб в Українській державі була демократія, свобода слова, свобода совісті, віросповідання і свобода медіа. Тому ми відстоюємо ті поправки до проекту Закону «Про медіа», регульовані разом з Європейською комісією, які дозволять медіа вільно розвиватися, й не закриватися за бажанням когось згори, щоб ми могли доносити правду і свою думку до всіх українських громадян.

Тому сьогодні важливий день у парламентському житті, який має повністю відповідати тому, що відбувається на передовій. Ми захищаємо державний суверенітет, ми захищаємо свободу слова, ми боремося з корупцією у всіх органах влади, ешелонах влади, в тому числі й у судовій системі влади. Сьогодні ми підтримуватимемо ці законопроекти в сесійному залі.

Слава Україні!

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

До слова запрошую Михайла Миколайовича Папієва, депутатська група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

ПАПІЄВ М.М., секретар Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановні народні депутати України! Шановні колеги! Ви знаєте, в той час, коли українські воїни мужньо захищають Україну, нам необхідно проявляти і свою свідомість, забезпечувати надійний тил.

Що я маю на увазі? Насамперед соціальний спокій та соціальну стабільність у нашій державі. Наведу приклад. Нещодавно ми прийняли абсолютно своєчасний, абсолютно правильний закон про передачу функцій Фонду соціального страхування Пенсійному фонду України. Це саме той фонд, який забезпечує виплати по листках непрацевдатності, народженню та догляду за дитиною, регресні виплати людям, які отримали травми на виробництві. На сьогодні вже прийнято постанову Кабінету Міністрів. Нещодавно я ознайомився, як цей фонд виконує свої функції, наскільки будуть забезпечені своєчасні соціальні виплати з 1 січня. Так ось хочу вам сказати – я звертаюся насамперед до шановної Галини Миколаївни: заслухайте, будь ласка, на засіданні комітету виконавчу дирекцію цього фонду, яка сьогодні перебуває під керівництвом Саєнка, заарештованого з альтернативою у вигляді застави у розмірі 125 мільйонів гривень, свідомо саботує виконання і закону України, і постанови Кабінету Міністрів України. Ми не маємо права допустити, щоб шахтарі-інваліди, а також ті, хто отримав інвалідність на виробництві, через бездіяльність цієї виконавчої дирекції не отримали регресні виплати з 1 січня 2023 року. Ми маємо зробити все можливе, щоб оці наші колаборанти потерпіли поразку і наші люди своєчасно отримали соціальний захист нашої держави. Це наш обов'язок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народній депутатці України Фріз Ірині Василівні, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Потім – Бакунець Павло Андрійович, група «Довіра», і після цього перед нами виступить...

Будь ласка, Ірино Володимирівно.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дорогі українці, делегація «Європейської солідарності» на чолі з нашим лідером Петром Порошенком щойно повернулася зі Сполучених Штатів Америки, де український народ отримав престижну нагороду імені Буша-Тетчер за Свободу і запевнення наших стратегічних партнерів, що Сполучені

Штати Америки залишатимуться з Україною і допомагатимуть до нашої перемоги.

На всіх зустрічах ми піднімали питання необхідності посилення збройної підтримки України, і так само на всіх зустрічах чули запитання про важливість продовження реформ і збереження України як демократичної держави, де є демократія, шануються незалежний парламент, права опозиції і є свобода слова.

На жаль, зі свободою слова сьогодні в Україні великі проблеми. І це неприпустимо, що в часи війни повертається час найгірших темників з епохи Януковича. Немає жодного пояснення щодо відключення від системи Т2 трьох проукраїнських, патріотичних телеканалів. Колективи телеканалів «Прямий», «5 канал» і «Еспресо» працюють в парадигмі українських новин. Частина колективів волонтерить і воює на фронті, колективи мають втрати на фронті, є загиблі воїни, які вчора ще були журналістами, операторами, режисерами, і в цей час хтось у тилу натиснув кнопку, вимкнувши телеканали.

Ми з вами маємо захищати принципи свободи слова. Ми ще раз апелюємо до влади з вимогою негайно повернути ці телеканали в цифрове мовлення системи Т2, припинити політичну цензуру, включити ці телеканали до так званого телемарафону, який сьогодні перетворився на найгірші образчики пропагандистського путінсько-лукашенківського ТБ, і припинити насаджувати темники, цензуру, створення державного мовлення на базі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, в нас залишилися ще два депутати, які записалися на виступи. Але ми надамо їм слово після виступу наступної виступаючої.

Шановні колеги, прошу зайняти свої місця, зберігати спокій і не ходити по залу, тому що сьогодні в нашому пленарному засіданні дистанційно, по відеозв'язку, бере участь вельмишановна президентка Європейського парламенту пані Роберта Мецола. Давайте привітаємо (*Оплески*).

Шановні колеги, у гостьовій ложі залу засідань Верховної Ради України перебуває Надзвичайний і Повноважний Посол Європейського Союзу в Україні, голова Представництва ЄС в Україні Матті Маасікас. Давайте також привітаємо (*Оплески*).

Шановні колеги, будь ласка, зверніть увагу на екран. Представляю вам президентку Європейського парламенту пані Роберту Мецолу. Прошу привітати ще раз (*Оплески*).

Шановні колеги! Вельмишановна пані президентко, дорога Роберто! Передусім дозвольте від імені українського парламенту подякувати вам за непохитну позицію Європейського парламенту щодо відновлення територіальної цілісності і суверенітету України, за вашу солідарність і підтримку українського народу в його євроінтеграційних устремліннях, за надійне плече у боротьбі проти жорстокого агресора, який знищує наші міста і села, чинить терор, вбиває мирних громадян.

Сьогодні Україна, яка вимушена на полі бою виборювати свою свободу та право на існування, як ніколи потребує підтримки справжніх друзів. Тому ми надзвичайно високо цінуємо позицію Європейського парламенту щодо всіх питань, пов'язаних з російською загарбницькою війною, зокрема нещодавні резолюції від 23 листопада 2022 року про визнання російської федерації державою-спонсором тероризму та державою, що використовує засоби тероризму.

Дорога пані президентко, дорога Роберто! Від себе особисто я хочу подякувати вам за той рівень підтримки, який отримує Україна, за ваше особисте лідерство в питаннях підтримки України і повідомити вам, що парламент України, як і обіцяв, з честю проходить свій шлях з виконання семи рекомендацій від Європейського Союзу. Ми вже прийняли необхідні закони, і сьогодні приймемо завершальні три закони, які відкриють шлях до повноцінних перемовин України про членство в Європейському Союзі.

Тому дякуємо вам за підтримку. Парламент України зробить все необхідне, щоб ми з вами зустрілися під час повернення до нашого європейського дому.

Шановні колеги, я надаю слово президентці Європейського парламенту шановній Роберті Мецолі.

РОБЕРТА МЕЦОЛА, *Президент Європейського парламенту*. Дуже дякую. Дуже дякую, пане Стефанчук. Шановні народні депутати, мені дуже приємно приєднатися до вас сьогодні. Ви знаєте, мені приємно брати участь у тому засіданні, на якому будете приймати найважливіші три закони, необхідні для того, щоб розпочати важливий, повноцінний процес перемовин щодо членства України в Європейському Союзі.

Мені дуже приємно, що ви виконуєте ці сім рекомендацій. У зв'язку з цим я хочу подякувати Президенту України, Верховній Раді України за те, що проходить належним чином ці складні питання. Переконана, що всі ваші зусилля принесуть плоди.

Ми захоплюємося тією роботою, яка стосується відкриття реєстру олігархів України, реформування всіх агенцій, які займаються боротьбою з корупцією. Також ми захоплюємося тим, що ви прийняли антикорупційну стратегію 2021-2025 років.

Сьогодні ви знову будете робити кроки на захист вашої демократії. Сьогодні ви забезпечуватимете свободи і права тих людей, які належать до національних меншин в Україні, вдосконалюватимете процедури відбору суддів Конституційного Суду. Я свідома всіх тих складнощів, з якими ви стикаєтеся, але консультація і діалог мають важливе життєве значення. Сьогодні це ще один доказ того, що спільною працею ми можемо приносити позитивні результати для українських громадян. Те, що ви робите сьогодні, приближує вас на крок до членства в Європейському Союзі.

Шановні колеги, я хочу підкреслити критично важливу роль Верховної Ради у прямуванні України до членства в Європейському Союзі. Я просто

захоплююся вашими зусиллями щодо гармонізації вашого законодавства з Європейським Союзом. Упевнена в тому, що Європейський парламент буде й надалі допомагати українському парламенту єднатися з європейською спільнотою, бо майбутнє України – європейське майбутнє (*Оплески*).

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, вельмишановна пані президент, за ваше долучення до нашого пленарного засідання, яке буде, сподіваюся, натхненням для народних депутатів сьогодні проголосувати за три завершальні законопроекти. Ми починаємо в парламенті бій за Європейський Союз. Дякую вам за натхнення. Дякую шановному пану послу. Разом до перемоги! Дякую, шановні колеги.

Шановні народні депутати, відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед тим, як почати розгляд питань, пропоную провести сигнальне голосування. Нагадую, необхідно, утримуючи сенсорну кнопку, натиснути зелену кнопку «За» та утримувати ці дві кнопки одночасно до завершення голосування, тобто до появи результатів на табло.

Шановні колеги, готові? Прошу взяти участь у сигнальному голосуванні.

«За» – 219.

Проголосували: «за» – 219, «проти» – 9, «утрималися» – 7. Усе, як завжди.

Шановні колеги, ми домовлялися, що ті, хто не встиг виступити по 2 хвилини, виступлять після виступу пані Мецоли, і потім перейдемо до розгляду питань порядку денного.

Отже, через 4 хвилини переходимо до розгляду питань, тому прошу запросити депутатів до залу засідань.

Слово надається Павлу Андрійовичу Бакунцю, потім – Михайло Михайлович Цимбалюк, і після цього – голосування.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановний пане Голово! Шановні народні обранці! Дорогий український народе! Перегортаючи дні грудня, коли професійний календар показує день високої професії – День Сухопутних військ України, ми хочемо щирозадушно привітати найвідважніших серед усіх нас і віддати їм низький уклін за те, що вони своєю відвагою, мужністю дають нам і всій нашій країні можливість працювати. Говорячи про мужність, відважність наших захисників і захисниць, ми хочемо подякувати їм і сказати, що кожен українець прикладає зусилля, щоб допомогти нашим найвідважнішим здобути цю довгоочікувану перемогу.

Серед наших захисників і захисниць є й такі, які, на жаль, перебувають у полоні. І ми дякуємо Офісу Президента, Головному управлінню розвідки за те,

що займаються цим питанням, стараються визволити наших найвідважніших. І сьогодні я хочу, аби кожен із вас звернув увагу на те, що йдуть різдвяні свята, українські сім'ї мають бути за столом всією родиною, особливо разом з тими, хто перебуває в полоні. Ми віримо, що і молода дівчина Юлія, чоловік якої Владислав, закінчивши Національну академію сухопутних військ імені гетьмана П. Сагайдачного, захищаючи Маріуполь, потрапив в полон, також сядуть за різдвяний стіл разом зі своїм батьком Миколою, який захищає нашу країну, а всі полонені будуть повернуті додому.

Слава Збройним Силам України! Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Михайло Михайлович Цимбалюк. Будь ласка.

Шановні колеги, після цього перейдемо до розгляду питань порядку денного.

ЦИМБАЛЮК М.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* «Батьківщина». Шановний пане Голово! Шановна президіє! Шановні народні депутати! Шановні громадяни України! Є тема, яка претендує об'єднати весь політикум, всю сесійну залу, виконавчу і законодавчу гілки влади, – адаптація ветеранів, демобілізованих з лав Збройних Сил України та інших військових формувань, які захищають державу, до цивільного життя.

У Комітеті з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів 6 грудня відбулася, як на мене, фахова дискусія, учасниками якої були не лише народні депутати, а й представники виконавчої гілки влади, всіх міністерств, дотичних до цієї проблеми, представники ветеранських організацій і громадськості. Завдання – виробити стратегію щодо повернення громадян, демобілізованих зі Збройних Сил та інших військових формувань, до цивільного життя. Ми говорили про реформування медицини, яка на сьогодні близько 55 відсотків обслуговує саме військовослужбовців, про те, як розділити медицину на військову і цивільну. Ми говорили про створення і вдосконалення роботи реабілітаційних центрів, які сьогодні діють на території України, про їх реформування, щоб вони справді були центричні до ветерана Збройних Сил України. Ми говорили також про те, як адаптувати колишнього військовослужбовця до цивільного життя шляхом створення робочого місця, що він має мати право позачергового працевлаштування до органів державної влади і місцевого самоврядування, бо саме ті люди, які пройшли бойовий хист і витримку...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили виступи. Прошу народних депутатів зайняти свої місця. Ще раз звертаюся до всіх народних депутатів України і представників уряду із закликом неухильно дотримуватися безпекових правил у Верховній Раді України і не поширювати інформації щодо перебігу пленарного

засідання, прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після завершення нашої роботи.

Шановні народні депутати, перелік питань, попередньо узгоджений на засіданні Погоджувальної ради, вам наданий. Переходимо до розгляду питань порядку денного

Шановні колеги, вашій увазі пропонується проект Закону «Про ліквідацію Окружного адміністративного суду міста Києва та утворення Київського міського окружного адміністративного суду» ([№ 5369](#)). Це президентський невідкладний законопроект.

Я ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою.

Готові голосувати?

Шановні колеги, ми вже починаємо працювати. Займіть, врешті-решт, свої місця! Скільки разів про це можна казати?!

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд законопроекту № 5369 за скороченою процедурою.

«За» – 238.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, два – за, два – проти і голосуємо, так я розумію?

Шановні колеги, прошу записатися на виступи: два – за, два – проти. Записуються лише ті фракції і групи, які бажають виступити.

Слово надається Стефанишиній Ользі Анатоліївні, фракція політичної партії «Голос».

СТЕФАНИШИНА О.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Ярославу Юрчишину.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрчишин Ярослав Романович. Будь ласка.

ЮРЧИШИН Я.Р. Друзі, вітаю з ювілеєм! Саме сьогодні 20 місяців тому Президент України подав до Верховної Ради законопроект про ліквідацію основної корупційної клоаки судової системи – Окружного адміністративного суду міста Києва. Набагато менше українським військовим потрібно було часу, щоб звільнити від окупантів Київщину, Чернігівщину, Сумщину, Херсонщину, Харківщину. Я дуже сподіваюся, що сьогодні ми нарешті поставимо крапку в цьому питанні, і по голосуванню буде точно видно хто за те, щоб зберігати корупційні схеми в судовій системі, а хто за те, щоб вирішити це питання раз і назавжди. Дуже прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату Пузійчуку Андрію Вікторовичу, фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина».

Юлія Володимирівна Тимошенко. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дорогі друзі, одразу хочу сказати, щоб не було ніяких провокацій, що наша фракція за це голосуватиме. Але подумайте, для того щоб ліквідувати, усунути трьох-п'ятьох суддів, нам потрібно ліквідувати суд. Якщо йти за такою логікою далі, то, якщо в нас знайдеться один корумпований міністр, нам потрібно ліквідувати Кабінет Міністрів. Якщо, наприклад, знайдеться в Офісі Президента якийсь корумпований чиновник, нам треба ліквідувати весь Офіс Президента. Це шлях в нікуди. І те, що сьогодні нам доводиться приймати законопроект про ліквідацію суду, щоб позбавитися декількох корумпованих суддів, це говорить про те, що десятки проведених судових реформ – це абсолютна пустота, за ними нічого немає. Тому всім президентам, які декларували реформу судочинства, треба вибачитися перед народом, тому що це був обман.

Наступне. Скажіть, будь ласка, а чому реформовані силові структури не розпочали правильне кримінальне переслідування, реально не посадили тих суддів, які порушують закон, які є корумпованими, включаючи НАБУ, спеціального антикорупційного прокурора і таке інше. Це говорить про те, що система не реформована так, як вона має працювати. Це говорить про те, що силові структури, які реформовані, і антикорупційні органи не спрацьовують. І сьогодні це великий виклик перед Президентом, парламентом, всіма нами. Не можна підміняти поняття і впроваджувати ідіотські речі, не роблячи реальних змін.

Безумовно, ми будемо голосувати, але замислимося над тим, що робимо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Славицькій Антоніні Керимівні, депутатська група «Відновлення України». Будь ласка.

СЛАВИЦЬКА А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дійсно, колеги, цей законопроект реєструвався у квітні 2021 року. На сьогодні в нашій державі запроваджено воєнний стан. У Законі України «Про правовий режим воєнного стану», зокрема в статті 10, чітко визначено, що під час дії воєнного стану не може бути припинено повноваження діяльності судів.

Крім цього, до рішення комітету додаються три додатки від Ради суддів України, Вищої ради правосуддя та Інституту законодавства Верховної Ради України, які містять суттєві зауваження до цього законопроекту, зокрема наголошується на тому, що допоки не створено Вищої кваліфікаційної комісії суддів,

законопроект ухвалювати не можна. А як ми всі добре знаємо, формування Вищої кваліфікаційної комісії суддів у нас ще в процесі. Постає питання: що робити з кількістю справ (40 тисяч), які розглядаються в даній судовій установі? Безумовно, новий склад суду і розгляд справ спочатку призведе до порушення прав учасників судового процесу, про що наголошувала і Національна асоціація адвокатів України.

З урахуванням викладеного, якщо цей законопроект і підтримувати, то лише за основу і вносити поправки. Я наполягаю на своєму праві подати поправки до другого читання, керуючись статтею 102 Регламенту Верховної Ради України.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Ірині Володимирівні Геращенко, фракція «Європейська солідарність». Потім – Маслов, після цього – голосуємо.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, два роки тому Президент Зеленський подав до Верховної Ради як невідкладний законопроект про ліквідацію Окружного адміністративного суду міста Києва. Потім за ці два роки було зруйновано ВККС, провалено оновлення судів, розпущено ВРП, а при цьому Вовк і «вовче» правосуддя правила бал, тому що владі було вигідно мати кишенькового, ручного, керованого з Банкової, суддю. І тільки тоді, коли наші стратегічні партнери – Сполучені Штати Америки ввели санкції проти судді Вовка, прокинулася влада, прокинувся парламент.

Наша фракція вимагає прийняти цей законопроект за основу та в цілому, і ліквідувати Вовка і «вовче» правосуддя. Але при цьому давайте не забувати, що Сполучені Штати Америки дають нам червону «тряпку», на яку треба реагувати, і картку не лише стосовно пана Вовка. Введені санкції проти Деркача, проти Портнова. Але є питання. Хто дозволив пану Портнову, який, по суті, керував цим судом, виїхати з країни? Чому Деркач, якого ви тут всі підтримували, створюючи комісії «імені Деркача» з розслідування стосовно президента Байдена, і досі залишається народним депутатом України? Можливо, ми в комплексі вирішимо це питання? Можливо, санкції будуть введені проти всіх ворогів України так само і в українському парламенті і ми позбудемося не лише «вовчого» правосуддя, а й усіх агентів Кремля, які тут довгі роки засідали?

Сьогодні ми пропонуємо Верховній Раді України прийняти цей важливий законопроект, і ми тут підтримуємо Президента Зеленського, за основу та в цілому і доручити Голові Верховної Ради підписати сьогодні ж прийнятий закон про ліквідацію «вовчого» правосуддя. Українські суди мають бути демократичними, незалежними і чесними!

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Маслову Денису Вячеславовичу. Будь ласка.

Шановні колеги, після цього будемо голосувати, тому прошу зайняти свої місця.

МАСЛОВ Д.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань правої політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановна президіє! Шановні колеги народні депутати! Однією із найважливіших цінностей демократичного суспільства є довіра до судів і суддів. Саме відновлення довіри між суспільством і судовою системою є головною ціллю судової реформи.

Колеги, насправді цей законопроект не просто про ліквідацію якогось суду, окремих суддів. Цей законопроект про ліквідацію символу недовіри. Тому сьогодні нарешті має закінчитися історія цього одіозного і, на превеликий жаль, сумнозвісного суду.

Зважаючи на це, я прошу депутатів підтримати цей законопроект максимальною кількістю голосів.

Дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми обговорили цей законопроект. Прошу зайняти місця, бо ми переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про ліквідацію Окружного адміністративного суду міста Києва та утворення Київського міського окружного адміністративного суду» ([№ 5369](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 310.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про ліквідацію Окружного адміністративного суду міста Києва та утворення Київського міського окружного адміністративного суду» ([№ 5369](#)) в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 310.

Рішення прийнято.

Будь ласка, Олександрє Сергійовичу, вам слово.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, пропонується дати доручення Голові Верховної Ради невідкладно підписати щойно прийнятий Закон України «Про ліквідацію Окружного адміністративного суду міста Києва та утворення Київського міського окружного адміністративного суду» та негайно направити його Президенту України на підпис.

Ставлю на голосування цю пропозицію. Прошу голосувати.

«За» – 315.

Рішення прийнято.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, наступний законопроект [№ 5370](#) ми домовилися розглядати без обговорення (*Шум у залі*). З процедури?

Ірина Володимирівна Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Дякую. Шановні колеги, ми щиро вітаємо голосування за ліквідацію Окружного адміністративного суду міста Києва. Але звертаю вашу увагу, шановний пане Руслане, чотири фракції записалися на обговорення цього законопроекту, які мали по 2 хвилини на виступ, потім ви згідно з Регламентом надали слово фракції «Слуга народу», яка не записалася, 2 хвилини, а не 1. Тобто на табло було 2 хвилини, а Маслов виступав 1 хвилину. Я вам покажу на фото.

Тому звертаю увагу Апарату надалі під час надання слова дотримуватися регламенту – 1 хвилина.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми ж знаємо, хто записується – 2 хвилини, хто потім підходить – 1 хвилина. Маслов Регламент не порушив. Якщо був якийсь технічний нюанс, я також прошу звернути на це увагу. Тому що був попереджений, що в нього 1 хвилина на виступ. Усе по-чесному, все відповідно до Регламенту.

Шановні колеги, наступний проект Закону «Про внесення зміни до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» ([№ 5370](#)). Ми домовилися розглядати без обговорення, тому переходимо одразу до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (№ 5370) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 323.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (№ 5370) в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 326.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Шановні колеги, наступний проект Закону «Про національні меншини (спільноти) України» ([№ 8224](#)). Він євроінтеграційний. Це наша вимога, яку ми повинні виконати.

Ми домовилися, що на голосування ставимо одну поправку від «Європейської солідарності». Хто виступатиме? В'ятрович. Добре, і одразу голосуємо. Прошу не розходитися, це мегаважливий законопроект.

Будь ласка, Володимире Михайловичу, назвіть номер поправки.

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги, відповідно до статті 8 Конституції України закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй. У статтях 10, 11, 53, 92 та 119 Конституції йдеться саме про національні меншини, а не спільноти, як зазначається в назві. Національні меншини має захищати Українська держава. Поняття «національна спільнота» не згадується в Основному Законі. Усталений і зрозумілий не лише в Україні, а й в усьому світі термін «національні меншини» використовується в усіх нормативно-правових актах України, міжнародних угодах, правових документах ЄС у цій сфері. В умовах початку переговорів про вступ України до ЄС, схвалених Єврокомісією, йдеться саме про національні меншини, а не про спільноти. Використання в назві і по всьому тексту законопроекту конструкції в дужках, в яких подається квазіправовий термін, є безпідставним, невиправданим і недоцільним.

Прошу підтримати мої поправки, які передбачають вилучення незрозумілого терміну «спільноти» з тексту законопроекту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, коротко позиція комітету, і перейдемо до голосування.

ТАРАСЕНКО Т.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Комітет поправку відхилив, враховуючи прохання національних спільнот

України про затвердження саме такої назви законопроекту. Але ми дотрималися і вимог Конституції України: в назві законопроекту зазначили саме національні меншини. Отже, норм Конституції України і міжнародного права дотримано.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Володимире Михайловичу, ви наполягаєте на голосуванні поправки чи ні? Наполягаєте. Скажіть номер поправки.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Поправки 2, 3.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставимо на голосування поправку 2, так? А, спочатку – поправка 2, потім – поправка 3.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Можна одну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А вони враховані чи не враховані, шановні? Обидві відхилені.

Ставиться на голосування поправка 2. Комітет її відхилив. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 111.

Рішення не прийнято.

Поправка 3 народного депутата В'ятровича. Давайте вже не будемо її ставити на голосування.

Отже, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про національні меншини (спільноти) України» ([№ 8224](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 324.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Покажіть по фракціях і групах. Дякую, колеги.

Шановні колеги, наступний законопроект має представляти пан Шаптала, який на під'їзді до Верховної Ради. Давайте ми зараз розглянемо наступне питання, а до цього повернемося, коли добереться пан Шаптала, щоб він особисто міг представити законопроект. Немає заперечень? Немає. Тоді не будемо голосувати.

Наступний проект Закону «Про ратифікацію Рамкової угоди між Урядом України та Урядом Турецької Республіки про співробітництво в сфері високих

технологій, авіаційній та космічній галузях» ([№ 0161](#)) ми домовилися розглядати без обговорення.

Тому я одразу ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про ратифікацію Рамкової угоди між Урядом України та Урядом Турецької Республіки про співробітництво в сфері високих технологій, авіаційній та космічній галузях» (№ 0161) за основу та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 332.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Шановні колеги, я прошу всіх тих, хто зараз фотографує, знімає чи пише повідомлення в інформаційну мережу, робити це через годину після завершення нашого засідання. Домовилися? Я вас дуже про це прошу.

Шановні колеги, до нас надійшла заява, підписана усіма лідерами фракцій і груп щодо проекту постанови [№ 8245](#).

Шановні колеги, ми можемо її зараз включити і проголосувати?

Керівники депутатських фракцій і груп звернулися до мене з листом про невідкладний розгляд на сьогоднішньому засіданні проекту Постанови «Про схвалення пропозицій щодо застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до спортсменів із російської федерації та інших держав» (№ 8245).

Ставлю на голосування пропозицію про включення до порядку денного сесії проекту Постанови «Про схвалення пропозицій щодо застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до спортсменів із російської федерації та інших держав» (№ 8245). Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 324.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про схвалення пропозицій щодо застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до спортсменів із російської федерації та інших держав» (№ 8245) в цілому. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 328.

Рішення прийнято.

Будь ласка, покажіть по фракціях і групах. Дякую, колеги.

Ідемо далі. Проект Постанови «Про здійснення начальниками військових адміністрацій населених пунктів у Каховському та Скадовському районах Херсонської області повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» ([№ 8269](#)) ми домовилися розглядати також без обговорення.

Ставлю на голосування пропозицію про включення до порядку денного сесії проекту постанови № 8269.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 331.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про здійснення начальниками військових адміністрацій населених пунктів у Каховському та Скадовському районах Херсонської області повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» ([№ 8269](#)) в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 338.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, наступний проект Постанови «Про здійснення начальниками військових адміністрацій населених пунктів у Запорізькій та Житомирській областях повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» ([№ 8270](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього питання до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 284.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ми домовилися, що буде виступ від фракції «Європейська солідарність», 2 хвилини, і голосуємо.

Артур Герасимов. Будь ласка. І після цього голосуємо.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний Руслане Олексійовичу! Шановні колеги! Поясню дуже просто, чому за це не можна голосувати. Це вже не перша спроба, першу ми з вами завалили. Коли справа стосується фронтних, окупованих територій – жодних питань, вся Погоджувальна рада погоджується, і ми без обговорення розглядаємо ці питання. Зараз знову намагаються тилову область і тилову громаду засунути в цей механізм. Існують там проблеми, не існують – це не питання до нас, це питання до обласної влади. Не можна механізм, який ми ретельно розробляли для фронтних,

прифронтових територій і територій, які зараз окуповані, застосовувати для тилу, бо завтра це буде Львівська, Тернопільська, Закарпатська області і так далі. Нехай обласна влада сама розв'язує проблеми, в неї є для цього достатньо повноважень.

Тому, шановні колеги, саме через те, що тут пропонується тилова область і це друга спроба, я прошу всіх не підтримувати цього законопроекту, бо цей прецедент не можна створювати. Не можна! Бо, ще раз повторюся, завтра ми стикнемося з тим, що до залу будуть внесені такі проекти постанов щодо Львова, Тернополя, Вінниці, Кіровограда – усе, що завгодно.

Щиро вам дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, готові голосувати?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про здійснення начальниками військових адміністрацій населених пунктів у Запорізькій та Житомирській областях повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» ([№ 8270](#)) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 265.

Рішення прийнято.

Будь ласка, покажіть фракціях і групах.

Наступний проект Постанови «Про зміну і встановлення меж міста Вилкове Ізмаїльського району Одеської області» ([№ 6556](#)). Ми домовилися, що також без обговорення

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про зміну і встановлення меж міста Вилкове Ізмаїльського району Одеської області» ([№ 6556](#)) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Народні депутати, готові голосувати? Прошу голосувати.

«За» – 334.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, наступний проект Постанови «Про присудження Премії Верховної Ради України молодим ученим за 2021 рік» ([№ 8272](#)). Ми домовилися, що також без обговорення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про присудження Премії Верховної Ради України молодим ученим за 2021 рік» ([№ 8272](#)) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 330.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято.

Далі. Шановні колеги, ми домовилися, що рішення щодо проекту Закону «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» ([№ 6341](#)) приймаємо без обговорення та голосування поправок.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними... (*Шум у залі*). Що? Секундочку. А, є, перепрошую, замість 81 поправки виступ Кожем'якіна – 5 хвилин. Правильно? Просто ви не по порядку дали, і я думав, що...

Кожем'якін, 5 хвилин, після цього голосуємо. Тому, шановні колеги, не розходьтєся.

Я не зрозумів, в чому питання? Василю Івановичу, вибачайте, вам передали слово. Скільки вам потрібно часу?

Дайте пану Мокану 2 хвилини, і після цього голосуємо, шановні колеги.

МОКАН В.І., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»)*. Колеги, я дуже дякую за надане слово. Трохи несподівано, бо працювали і з народними депутатами, і з центральними органами виконавчої влади, всі поправки погодили.

Унікальність законопроекту полягає в тому, що за 30 років незалежності, вже 31 рік, у нас немає системного закону, яким регулювалася б сфера утвердження української національної і громадянської ідентичності. Складовими цієї нової державної політики є національно-патріотичне виховання, військово-патріотичне виховання і громадянська освіта. Я закликаю всіх підтримати цей законопроект, дати старт державній політиці у тій сфері, яка, на моє переконання, є одним із елементів національної безпеки України.

І я скажу від себе, хочу подякувати всім, хто долучався і до робочої групи, і до поправок, бо насправді ми зробимо те, чого не зробило жодне попереднє скликання парламенту, – запровадимо на якісно новому рівні нову сферу утвердження української національної та громадянської ідентичності. Розраховую на вашу підтримку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо вам, Василю Івановичу.

Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Василю Івановичу, ви звідси проголосуєте, так?

Шановні друзі, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» ([№ 6341](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 322.

Рішення прийнято.

Закон прийнято. Вітаю, колеги!

Далі. Проект Постанови «Про Лічильну комісію Верховної Ради України дев'ятого скликання» ([№ 8281](#)). Ми домовилися проголосувати це питання без обговорення.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про Лічильну комісію Верховної Ради України дев'ятого скликання» в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 279.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, далі два законопроекти [№ 8196](#) і [№ 8197](#) також без обговорення. Почну з першого.

Отже, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до Податкового кодексу України щодо сприяння відновленню енергетичної інфраструктури України» ([№ 8196](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 331.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Наступний проект Закону «Про внесення зміни до Митного кодексу України щодо сприяння відновленню енергетичної інфраструктури України» ([№ 8197](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до Митного кодексу України щодо сприяння відновленню

енергетичної інфраструктури України» (№ 8197) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 332.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Шановні колеги, і останнє питання без обговорення – проект Постанови «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушень законодавства України посадовими особами Бюро економічної безпеки України, органів державної влади та інших державних органів, які здійснюють повноваження у сфері економічної безпеки, що могли призвести до зменшення надходжень до державного та місцевих бюджетів» ([№ 8264](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушень законодавства України посадовими особами Бюро економічної безпеки України, органів державної влади та інших державних органів, які здійснюють повноваження у сфері економічної безпеки, що могли призвести до зменшення надходжень до державного та місцевих бюджетів» (№ 8264) в цілому з урахуванням пропозицій комітету та необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 324.

Рішення прийнято.

Дякую, колеги.

Шановні колеги, з'явився Сергій Олександрович Шаптала, тому ми повертаємося до розгляду проекту Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законодавчих актів України щодо особливостей несення військової служби в умовах воєнного стану чи в бойовій обстановці» ([№ 8271](#)).

Давайте привітаємо пана Шапталу (*Оплески*).

Шановні колеги, я пропоную включити проект Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законодавчих актів України щодо особливостей несення військової служби в умовах воєнного стану чи в бойовій обстановці» (№ 8271) до порядку денного сесії. Прошу проголосувати за цю пропозицію.

«За» – 290.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд законопроекту № 8271 за скороченою процедурою. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 274.

Рішення прийнято.

Я запрошую до слова Шапталу Сергія Олександровича. Будь ласка.

ШАПТАЛА С.О., начальник Генерального штабу Збройних Сил України. Шановні народні депутати, я всіх вітаю! Дуже вам вдячний, що дали можливість виступити перед вами. На розгляд Верховної Ради України подано проект Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законодавчих актів України щодо особливостей несення військової служби в умовах воєнного стану чи в бойовій обстановці» (№ 8271).

24 лютого цього року росія розпочала повномасштабне вторгнення на територію України. З цього часу військовослужбовці Збройних Сил України та інших складових сил оборони забезпечують захист суверенітету та територіальної цілісності нашої держави, при цьому виявляють мужність, героїзм та незламність. Разом з тим командири військових частин постійно звертаються з проблемою про те, що окремі військовослужбовці проявляють непокору, відмовляються виконувати бойові накази, самовільно залишають бойові позиції та поле бою. Мають місце і випадки самовільного залишення місць несення служби та військових частин, вживання алкоголю та наркотичних речовин в бойовій обстановці, що вкрай негативно впливає на військову дисципліну, підриває бойову готовність підрозділу, ставить під загрозу життя інших військовослужбовців, а інколи призводить до втрат особового складу.

Сукупність вище сказаного призводить до зриву бойових завдань, безповоротних втрат особового складу та захоплення ворогом позицій. Внесений народними депутатами вище зазначений законопроект Збройні Сили України повністю підтримують.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Олександровичу.

Давайте ще раз подякуємо начальнику Генерального штабу Збройних Сил України Сергію Олександровичу Шапталі (*Оплески*).

Сергію Олександровичу, прошу зайняти місце в ложі.

Шановні колеги, ми проголосували за розгляд законопроекту № 8271 за скороченою процедурою. Тому прошу записатися на виступи в обговоренні цього законопроекту: два – за, два – проти (*Шум у залі*).

Шановні колеги, я не проти одразу проголосувати, але є фракції, які хочуть висловитися. Записалися дві фракції.

Павленко Ростислав Миколайович, фракція політичної партії «Європейська солідарність».

ПАВЛЕНКО Р.М., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Сергію Алексеєву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, ввімкніть мікрофон Сергія Алексеєва.

АЛЕКСЕЄВ С.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги, суть цього законопроекту полягає в збільшенні санкцій таких кримінальних правопорушень, як невиконання наказу, дезертирство, залишення поля бою і таке інше, та в піднятті відповідальності за певну низку адміністративних правопорушень. Також суд позбавляється можливості пом'якшити покарання або звільнити від нього за подібні злочини.

Ми всі добре розуміємо, що в мирний час відповідальність за правопорушення в армії, в Збройних Силах України, і у воєнний час зовсім інша, бо вони можуть мати трагічні наслідки. Тому ми будемо підтримувати цей законопроект. Знаємо, лише дисципліна і системність дій Збройних Сил України під час виконання бойових завдань приведуть до перемоги України.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Осадчуку Андрію Петровичу, фракція політичної партії «Голос». Потім ще Іонушас від «Слуги народу», 1 хвилина, і будемо голосувати.

Будь ласка, Андрію Петровичу.

ОСАДЧУК А.П., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Бобровській.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Соломія Анатоліївна Бобровська. Будь ласка.

БОБРОВСЬКА С.А., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Дуже приємно бачити начальника Генерального штабу Збройних Сил України в залі. Приємно, дякуємо за службу, і тримаємо стрій разом зі Збройними Силами до кінця.

Той, хто працює зі Збройними Силами, служить в їх лавах, їздить на фронт, є волонтером і таке інше, дуже часто має нагоду бачити ряд проблем, які виникають з боку військовозобов'язаних, підлеглих разом з командирами.

Безперечно, є об'єктивні речі, які викладені в цьому законопроекті і які мають посилити відповідальність за непокору, перебування у стані алкогольного, наркотичного сп'яніння і таке інше. Але прошу вас звернути увагу на дві речі, які тут змінюються. Я вважаю, недостатньо є підстав для прийняття в цілому цього законопроекту, і в цьому мене підтримують колеги. Зокрема йдеться про зміни до статей 69, 75. Прощу разом з Генеральним штабом Збройних Сил доопрацювати ці дві статті до другого читання, щоб ми добре розуміли наслідки тяжкості того чи іншого злочину з тих, які передбачені шістьма статтями Кримінального кодексу і вводяться до статей 69 і 75. Прощу кожного, хто небайдужий, хто працює зі Збройними Силами, прочитати і зрозуміти всю відповідальність і всю гібридність сьогодні судової системи, у тому числі відносин, розпоряджень від підлеглого до командира. Це можуть бути дуже практичні і дуже болючі речі. Колеги, я прошу всіх перечитати це і доопрацювати до другого читання. Не спішіть сьогодні з прийняттям.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іонушас Сергій Костянтинович. Будь ласка. Шановні колеги, після цього перейдемо до прийняття рішення.

ІОНУШАС С.К., голова Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, над цим законопроектом працював увесь наш комітет разом з нашими військовими, Міністерством оборони. Так, ми розуміємо, що в законопроекті є питання щодо кримінальної відповідальності наших військових. Але, шановні колеги, ми всі тут були 3 березня і розуміли, що маємо приймати важкі рішення. І сьогодні вони повинні бути прийняті.

Тому, шановні колеги, прохання підтримати наших військових, міністра оборони і проголосувати за основу та в цілому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу зайняти свої місця, переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законодавчих актів України щодо особливостей несення військової служби в умовах воєнного стану чи в бойовій обстановці» ([№ 8271](#)) за основу.

Готові голосувати? Прощу народних депутатів голосувати.

«За» – 290.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, я звертаюся з проханням. У нас тут присутній начальник Генерального штабу Збройних Сил України, який прийшов до Верховної Ради України з конкретною проблемою. Може, давайте ми сьогодні її розв'яжемо – проголосуємо в цілому? *(Шум у залі)*.

Шановні колеги, друзі, хто конкретно проти того, щоб сьогодні... «Голос», я правильно розумію? Хто ще проти, крім фракції «Голос»? Хто ще проти кримінальної відповідальності за... Разумков проти, так? Проти кримінальної відповідальності для дезертирів.

Шановні колеги, дивіться... *(Шум у залі)*. Я ж запитав: хто, – ви сказали... *(Шум у залі)*. Ні, репліки не буде. Я до вас звернувся, а не образив. Я не дам слово.

Шановні колеги! Шановні колеги, ви розумієте, що голосування за цей законопроект буде невідомо коли? Ви усвідомлюєте рівень цієї відповідальності? *(Шум у залі)*.

Так, перерва 2 хвилини. Прошу керівників фракцій і груп підійти сюди.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, як на мене, ми домоглися консенсусу. Я надам слово для репліки фракції «Голос» і Дмитру Разумкову, і після цього будемо голосувати за прийняття законопроекту № 8271 в цілому *(Оплески)*. Дякую всім.

Хто виступатиме від «Голосу»?

Олександрю Юрійовно, ви будете від «Голосу»? Чи ви не просили слова для репліки?

Соломія Бобровська. Будь ласка. Потім – Разумков, і голосуємо.

БОБРОВСЬКА С.А. Шановні колеги, ми закликаємо зал все-таки не голосувати, не підтримувати законопроект у другому читанні та в цілому, тому що це безвідповідальність. Варто доопрацювати до другого читання, особливо статті 69 і 75.

Пояснювальна записка, яка була подана в зал, вона просто реферативна, копіпаст: *Ctrl+C*, *Ctrl+V*. Так це не працює. Це, по-перше.

По-друге, це відповідальність за людей, які служать і виконують накази або не з'являються вчасно. Покажіть, будь ласка, судову практику і прецеденти. Ми добре розуміємо, що це «палка» з двома кінцями. Змін не буде, проголосуєте ви сьогодні за це чи ні. Так не робиться, це просто безвідповідально по відношенню до ваших колег, до яких ви їдете на фронт.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Разумков. Будь ласка. Після цього перейдемо до голосування.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Шановні колеги, тут пролунала думка, що Разумков за дезертирів. На щастя, в українській армії небагато дезертирів. І для того, щоб пересвідчитися... Дуже легко тиснути кнопки в залі. На відміну від багатьох у цьому залі я був і в Бахмуті, і в Херсоні, і, повірте мені, там багато тих, хто робить так, щоб ми могли натискати тут кнопки. Тому давайте думати перед тим, як щось говоримо і робимо. Не можна всіх стригти під одну гребінку. Дійсно, є ті, хто полишають позиції, але є й ті, хто чесно воює і захищає нас, щоб ми в цьому залі могли спокійно працювати. Будь ласка, пам'ятайте про це.

Підтримувати законопроект у цілому сьогодні, мабуть, нелогічно. Треба поспілкуватися не лише з командуванням, а ще й з військовими. Середня ланка має іншу позицію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення. Прошу зайняти свої місця. Шановні колеги, прошу зайняти свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законодавчих актів України щодо особливостей несення військової служби в умовах воєнного стану чи в бойовій обстановці» ([№ 8271](#)) у цілому з урахуванням пропозицій комітету та з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 270.

Рішення прийнято.

Закон прийнято. Дякую.

Давайте ще раз подякуємо начальнику Генерального штабу Збройних Сил України Шапталі Сергію Олександровичу (*Оплески*). Вітаємо!

Будь ласка, Олександр Сергійовичу, вам слово.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, є пропозиція проголосувати за невідкладне підписання щойно прийнятого закону. І ми не проголосували за невідкладне підписання закону щодо ОАСК. Їх було два, і за підписання одного закону (законопроект [№ 5369](#)) ми проголосували, а за інший (законопроект [№ 5370](#)) – ні. Зрозуміло, треба невідкладно підписати обидва, щоб була логіка.

Тому я ставлю на голосування пропозицію про надання доручення Голові Верховної Ради України Стефанчуку Р.О. щодо невідкладного підписання прийнятих сьогодні Верховною Радою України законів України «Про внесення зміни до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судову устрій і статус суддів» і «Про внесення змін до Кримінального кодексу України,

Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законодавчих актів України щодо особливостей несення військової служби в умовах воєнного стану чи в бойовій обстановці» та негайного направлення їх на підпис Президенту України. Прошу голосувати.

«За» – 279.

Рішення прийнято.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Ідемо далі відповідно до порядку денного.

Шановні колеги, наступний проект Закону «Про внесення зміни до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо призначення пенсій особам, які проживають на тимчасово окупованій території або на території, де ведуться бойові дії» ([№ 8198](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення законопроекту № 8198 до порядку денного сесії. Прошу голосувати.

«За» – 304.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 263.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, хто виступатиме?

Прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.

Фріс Ігор Петрович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ФРІС І.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 84, Івано-Франківська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую, пане Голово. Колеги, я прошу підтримати цей законопроект. Він абсолютно правильний і потрібний, забезпечує права наших пенсіонерів, наших громадян, які зараз, перебуваючи на тимчасово окупованих територіях, фактично не мають можливості подати протягом встановлених законом трьох місяців заяву про призначення пенсії. Якщо вони не встигають цього зробити, то не можуть претендувати на пенсію, все життя пропрацювавши в Україні і на український народ.

Тому я всіх прошу підтримати цей законопроект. Ми повинні забезпечити інтереси наших громадян, які сьогодні перебувають на тимчасово окупованих територіях, і достойно повернути ці території і громадян в Україну.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Степан Іванович Кубів, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

КУБІВ С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Пане Голово, прошу передати слово Артуру Герасимову.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артур Володимирович Герасимов. Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановний Руслане Олексійовичу! Шановні колеги! Шановні українці! Ми вважаємо цей законопроект правильним, «Європейська солідарність» його підтримуватиме в першому читанні. Але я хотів би звернути вашу увагу на таке. Що ми тут робимо? Гарантуємо виплату пенсій людям, які були на окупованій території. Але чи знаєте ви, що досі триває кримінальне провадження за відкритою справою проти президента Петра Порошенка за те, що за його президенства сплачували за водопостачання, виплачували пенсії тим, хто перебував на окупованих територіях, виплачували зарплати шахтарям, бо це українці, це наші люди? Справу відкрито за ініціативи Портнова, який зараз під санкціями Сполучених Штатів Америки – нашого найбільшого сьогодні партнера у нашому спротиві країні-агресору.

І зараз я хочу звернутися до правоохоронних органів. Людина, яка ініціювала, під санкціями. Зрозуміло, що це ворог. І дивіться, зараз ми будемо приймати законопроект, норми якого гарантуватимуть виплату пенсій людям, які були на окупованій території, а досі відкрито кримінальне провадження, справу щодо виплати пенсій, зарплат, сплати за водопостачання на окупованій території розслідують, наше «славне» ДБР витрачає на це гроші.

Ви знаєте, я думаю, війна дуже чітко показала, що немає сірого, є чорне і біле. Сьогодні ми не можемо залишати багато рішень, які були неправильно прийняті в попередні роки (я маю на увазі в попередні три роки) без нашої уваги. Тому я прошу розібратися. Якщо вже парламент приймає такі рішення, то, мабуть, і вам треба закривати ці ганебні справи.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Руцишин Ярослав Іванович, фракція «Голос». Будь ласка.

РУЦИШИН Я.І., секретар Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 117, Львівська область, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Володимир Цабалю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Цабаль. Будь ласка.

ЦАБАЛЬ В.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Дійсно, після 10 місяців війни, слава Богу, що згадали про цю проблему, мається на увазі, після 10 місяців повномасштабного вторгнення, але війна триває вже вісім років, і проблема давно існує. Тобто люди не можуть отримувати пенсії, будучи на окупованих територіях. Але розв'язання цієї проблеми, запропоноване цим законопроектом через вісім років після початку війни і через 10 місяців після повномасштабного вторгнення, досить сире. Дуже хочеться, щоб це було вирішено більш ґрунтовно разом з профільним міністерством, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини.

Наведу декілька зауважень, які були, щоб стало зрозуміло. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини звертає увагу, що в законопроекті не враховано інтереси осіб, які виїхали з тимчасово окупованої території. Тобто люди виїхали, зареєструвалися як ВПО в установленому порядку, але до того, коли були на окупованих територіях, не могли вчасно подати документи на призначення пенсії, і вони не включені до цього законопроекту. Виходить, той, хто чотири, п'ять, шість місяців не отримував пенсії, виїхав і отримав статус ВПО, не підлягає нормам цього законопроекту, відповідно не зможе отримувати пенсію з дати початку її нарахування.

Також звертаю увагу, що законопроектом не передбачається можливість призначення пенсії у зв'язку із втратою годувальника. У нас є три види пенсій: у зв'язку із втратою годувальника, по інвалідності і за віком. Пенсійний фонд також каже, що законопроект треба доопрацювати.

Тому, колеги, я закликаю не приймати цей законопроект поспіхом, особливо в другому читанні. Давайте пропрацюємо його з Пенсійним фондом, Міністерством соціальної політики, щоб питання було вирішено більш ґрунтовно, а не приймати під новий рік, дуже швидко, щоб потім виявилось, що не все враховано.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз – Шуфрич Нестор Іванович, потім – Цимаблюк Михайло Михайлович, і після цього голосуємо. Прошу зайняти свої місця.

ШУФРИЧ Н.І., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Чим визначається потенціал країни? Це, безумовно, територія, наявність водних ресурсів, ВВП, ВВП на душу населення. Але давайте будемо говорити відверто: все це нічого не варто без людей, які проживають на тих територіях. Цим законопроектом, я абсолютно переконаний, він зараз об'єднає понад 300 народних депутатів, ми визначаємо своє ставлення до наших громадян незалежно від того, де вони проживають. А проживають вони зараз у найскладніших умовах і на дуже складних територіях.

Тому тут немає про що говорити, ми маємо об'єднатися і підтримати наших громадян, показати, що ми є Україною і цінуємо кожного українця незалежно від того, де він живе.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую. Фракція «Батьківщина». Шановний пане Голово, президіє! Шановні народні депутати! Насамперед я дякую автору і всім співавторам за цей законопроект. Він потрібен, він, як сказав пан Фріс, відновлює соціальну справедливість щодо права громадян на оформлення пенсії.

У Комітеті з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів ми дискутували і ухвалили рішення рекомендувати Верховній Раді прийняти даний законопроект за основу зі скороченням термінів підготовки його до другого читання. Тут колеги висловлювали конкретні зауваження, ми їх однозначно доопрацюємо.

Законопроект дуже потрібний, відновлює соціальну справедливість. Бо згідно з чинним законодавством особа з настанням віку чи права на пенсію має право протягом трьох місяців оформити пенсію, і якщо не встигла, втрачає таке право. Ми відновлюємо соціальну справедливість, яка стосується в тому числі осіб з інвалідністю. «Батьківщина» голосує за.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, будь ласка, займіть свої місця, ми переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо призначення пенсії особам, які проживають на тимчасово окупованій території або на території, де ведуться бойові дії» ([№ 8198](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 274.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строків подачі пропозицій і поправок для підготовки до другого читання законопроекту № 8198. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 270.

Рішення прийнято.

Дякую, колеги.

Наступне питання. Шановні народні депутати, відповідно до пункту 16 частини першої статті 85 Конституції України, статті 20 Закону України «Про Рахункову палату», статті 208² Регламенту Верховної Ради України Верховна Рада призначає на посади членів Рахункової палати.

Комітет з питань бюджету провів конкурс на заняття вакантної посади члена Рахункової палати.

Згідно з частиною четвертою статті 20 Регламенту Верховної Ради України питання включається до порядку денного сесії позачергово без голосування.

Відповідно до Регламенту та рішення комітету пропонується такий порядок розгляду цього питання: доповідь від Комітету з питань бюджету – до 3 хвилин; виступи від депутатських фракцій і груп – до 16 хвилин; виступи народних депутатів – до 6 хвилин; проведення рейтингового голосування і визначення одного кандидата з найбільшою кількістю голосів; прийняття рішення за підсумками рейтингового голосування, як ми домовилися на засіданні Погоджувальної ради. Усього – до 30 хвилин.

Немає заперечень? Дякую. Переходимо до обговорення питання.

До слова для доповіді запрошується голова підкомітету з питань державного фінансового контролю та діяльності Рахункової палати Ігор Федорович Молоток. Будь ласка, до 3 хвилин.

МОЛОТОК І.Ф., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 160, Сумська область, самовисуванець). Шановний Руслане Олексійовичу! Шановні колеги народні депутати, запрошені! У зв'язку із звільненням 3 вересня 2020 року Яременка О.С. з посади члена Рахункової палати та відповідно до законодавчих вимог Комітет з питань бюджету 18 вересня 2020 року оголосив конкурс на заняття посади члена Рахункової палати.

Зважаючи, що Верховною Радою 1 грудня не було призначено члена Рахункової палати за результатами оголошеного у вересні 2020 року конкурсу, Комітет з питань бюджету, керуючись законодавчими вимогами, 2 грудня оголосив про повторний конкурс на заняття посади члена Рахункової палати. До комітету подали документи чотири кандидати: Ганущак Вікторія, Мазярчук Віктор, Пліс Геннадій та Хмельков Андрій. Матеріали щодо кандидатів з 8 грудня розміщені на сайтах Верховної Ради України та комітету.

У комітеті проведені співбесіди з кандидатами, надійшли результати спеціальної перевірки щодо кандидатів. Рішення комітету з детальною інформацією щодо проведених заходів конкурсу надано. Зокрема Комітет з питань бюджету ухвалив таке рішення.

Перше. Затвердити висновки комітету щодо кожного із чотирьох кандидатів на посаду члена Рахункової палати, відповідно до яких усі кандидати пройшли спеціальну перевірку, передбачену Законом України «Про запобігання корупції», та відповідають вимогам до члена Рахункової палати, визначеним

статтею 19 Закону України «Про Рахункову палату», а також затвердити орієнтовний регламент розгляду Верховною Радою питання щодо порядку призначення на посаду члена Рахункової палати.

Друге. Направити Верховній Раді України зазначене рішення комітету, включаючи висновки стосовно кандидатів, при цьому не додавати відомості про кандидатів, визначені у статті 205 Регламенту Верховної Ради України, оскільки копії відповідних документів розміщені на сайтах Верховної Ради України та комітету.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу записатися на виступи від депутатських фракцій та груп.

Лише одна фракція записалася, так? Ну, не знаю...

Шановні колеги, давайте перезапишемося. Прошу фракції і групи записатися на виступи, бо тільки одна фракція записалася. Я не проти, але...

Ви виступите, але натисніть ще раз кнопку, бо інші не встигли записатися. Записуємося. Добре. Шановні колеги, я старався.

Слово надається Володимирі Володимировичу Цабалю, фракція політичної партії «Голос». Потім – Ніна Петрівна Южаніна, після цього перейдемо до голосування.

Будь ласка, запросіть народних депутатів до залу.

ЦАБАЛЬ В.В. Прошу передати слово Ніні Петрівні Южаніній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніна Петрівна Южаніна.

Шановні колеги, запросіть народних депутатів до залу.

Будь ласка, Ніно Петрівно, спочатку – передане слово, потім – своє.

ЮЖАНІНА Н.П., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дуже дякую за передане слово. Моє звернення до всіх нас, щоб ми почули і, можливо, зробили певні висновки саме зараз.

Шановні колеги, чи усвідомлюємо ми, що в країні продовжується війна? Чи не забули ми ненароком, що наші найкращі люди зараз зі зброєю в руках захищають нашу країну? Чи можемо ми вчиняти так, коли серед тих людей велика кількість спеціалістів у різних галузях? Саме для них ми маємо забезпечити роботу в майбутньому, саме вони мають вести нашу країну в подальшому вперед і виконувати функцію тих спеціалістів, якими вони є за фахом, а зараз просто патріоти, які захищають нашу Україну.

Як на мене, наша Верховна Рада зараз має займатися виключно прийняттям законів, які допомагають нашим Збройним Силам відвойовувати Україну, здобувати перемогу, і точно не розподіляти тут посади для того, щоб

зруйнувати певну кількість інституцій, зруйнувати навіть той фундамент, який був закладений і який мав би вести нас до якихось цивільних дій наших інституцій. Ви ж всі добре розумієте, ви всі можете чесно сказати собі, що Рахункова палата – це чи не єдина інституція, яка представляє наші інтереси. Це наші очі, наші руки в той час, коли для нас недоступно багато фінансових звітів. Саме вони нас мають інформувати, що відбувається з бюджетом, саме вони навіть під час війни мають робити аудит тих важливих питань, які цікавлять і нас, і наших партнерів.

Ще одна...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дайте, будь ласка, ще 2 хвилини. Я ж попросив дати 4 хвилини.

ЮЖАНІНА Н.П. Що зараз відбувається? Усе вказує на те, що серед кандидатів, які ми зараз будемо голосувати, є люди, вкрай потрібні владі, монобільшості, для того, щоб зайти в Рахункову палату, а, можливо, в незаконний спосіб її очолити.

Скажіть, будь ласка, ви чесні самі перед собою, ви ж не збираєтеся нічого зараз прикривати, порушувати, виділяти кошти не на ті цілі, грабувати бюджет? Ми ж чесні! Ми ж допомагаємо нашу країну відстоювати, відвойовувати спільну перемогу! Як ви могли забрати право у наших військових, і щоб ось ці люди, які були задалегідь підготовлені, тому що в п'ятницю ввечері оголосили конкурс, а у вівторок його вже закрили, щоб ось ці люди... Я до вас не маю претензій, але як ви змогли за два дні зібрати документи? Ви були готові на ці посади. Я бачу знайомі обличчя, які так і хочуть все зробити для того, щоб очолити зараз Рахункову палату.

До інституції члени обиралися, і новий закон про те, що обрані діють шість років. Будь ласка, не ламайте те, що дуже важко вдавалося зробити. Так, як вам зараз деякі речі дуже важко вдаються, так і попередній владі дуже важко вдавалося почати вибудовувати нові інституції.

Тому зараз я до вас звертаюся: залиште ці посади нашим воїнам, не віддавайте угодним людям, які все робитимуть за вашими вказівками. Зупиніться! Майте совість! На фронті воюють такі самі фінансисти, аудиторі, юристи, які можуть бути членами Рахункової палати. Ми працювали в неповному складі і будемо працювати. Зрозумійте, вас почують зараз всі військові. До речі, до мене звернулися двоє військових, але ми не змогли подати документи, вони не змогли подати, бо саме довідку...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу шановних народних депутатів записатися на виступи. Це ще до 6 хвилин. Після цього перейдемо до прийняття рішень.

Я прошу запросити народних депутатів до залу.

Слово надається Бондарю Михайлу Леонтійовичу, фракція політичної партії «Європейська солідарність».

БОНДАР М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 119, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Артуру Герасимову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артур Володимирович Герасимов. Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановний Руслане Олексійовичу! Шановні колеги! Шановні українці! Чесно кажучи, ви пам'ятаєте, питання Рахункової палати вже було на одному із попередніх засідань, і тоді зал прийняв зважене рішення, не підтримав. Сьогодні це питання знову в залі. Одразу хотів би сказати, що я повністю підтримую те, про що щойно сказала Ніна Петрівна Южаніна, тому що зараз парламентський час ми маємо витратити виключно на те, що допоможе Збройним Силам України, нашому сектору безпеки і оборони, що допоможе втримати і розвинути нашу економіку, а не на речі, на якісь певні ігри, які відбуваються у владних колах. Саме тому «Європейська солідарність» сьогодні не голосуватиме щодо цього питання, і закликаємо всіх зробити так само.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Стефанишина Ольга Анатоліївна, фракція політичної партії «Голос».

СТЕФАНИШИНА О.А. Прошу передати слово Володимиру Цабалю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Цабаль. Будь ласка.

ЦАБАЛЬ В.В. Шановні колеги, насамперед хочу привітати всіх народних депутатів і Верховну Раду, оскільки Верховна Рада є орган, який у тому числі має контролюючу функцію, а не лише законодавчу, з тим, що нарешті будемо призначати члена Рахункової палати на вакантну посаду, яка звільнилася, якщо я не помиляюся, більше ніж два роки тому. Тобто, слава Богу, ми до цього дійшли.

Друге. Я дуже надіюся, що після цього призначення і, можливо, після призначень ще на три вакантні посади, які є, роль Рахункової палати посилиться. Зараз це надзвичайно важливо, враховуючи те, що бюджет у нас дефіцитний, він дорівнює дохідній частині, відповідно і важливість контролю за використанням бюджетних коштів зростає в рази, оскільки половину бюджету фінансуватимуть наші донори. А, як ви знаєте, жоден донор, розуміючи, що кошти витрачаються неефективно, більше не даватиме. Більше того, вони можуть не давати навіть те, на що ми розраховуємо. Тому закликаю будь-якого кандидата, хто б не виграв, посилити контролюючу функцію Рахункової палати.

Стосовно кандидатів. Насправді, тут, напевно, всі кандидати варті уваги, тобто всі хороші. Члени бюджетного комітету мали можливість з одним із цих

кандидатів постійно співпрацювати, він надавав їм підтримку, тому я особисто голосуватиму за нього, не знаю, чи можна називати, за Віктора Мазярчука. Але я закликаю будь-кого, хто б не...

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, ви й далі? Тоді, будь ласка, завершуйте.

ЦАБАЛЬ В.В. Ще раз закликаю кандидата, який займе цю вакантну посаду, хто б не виграв, оскільки всі професійні люди, посилити контролюючу роль Рахункової палати за державними фінансами. Це дуже важливо для бюджетного комітету, для Верховної Ради, для наших військових, які воюють, і для народу України.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Васильченко Галина Іванівна, фракція політичної партії «Голос». Я так розумію, це буде завершальний виступ.

Галина Іванівна Васильченко. Будь ласка.

ВАСИЛЬЧЕНКО Г.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 118, Львівська область, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Ніні Петрівні Южаніній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніна Петрівна Южаніна. Будь ласка.

ЮЖАНИНА Н.П. Шановні колеги, я уважно слухала виступаючих. Абсолютно очевидно, що ми маємо посилювати роль нашої Рахункової палати, і вона має бути, врешті-решт, більш «зубастою». Але за період діяльності під час нової влади, вашої влади, на мій погляд, Рахункова палата була дуже лояльною до влади, висновки видавалися такі собі – лояльні. Але наразі точно стоїть якесь нове завдання, яке точно має якісь негативні наслідки для нашої країни. Зараз пропонуватиметься в незаконний спосіб звільнити діючого Голову Рахункової палати, і серед оцих кандидатів сидить той, хто претендує на посаду Голови Рахункової палати, хто виконуватиме все за вказівкою, буде під «ногтьом» влади. Я проти цього, давайте залишимо інституцію незалежною. Нехай пройде трохи часу, вгамуються всі пристрасті навколо цих кандидатів. Давайте дамо можливість військовим, які хочуть подати документи для взяття участі у конкурсі, а потім за рейтинговим голосуванням будемо відбирати достойних із найдостойніших, а не зараз голосувати за підібраних для того, щоб виконувати певні функції влади. Ще раз прошу звернути на це увагу. Прийде час і ми це зробимо. Але участь мають брати всі, хто здатен працювати на цих посадах, а не лише ті, кого обрали і зараз чекають часу, коли виконуватимуть незаконні вказівки. Ми ще до цього будемо повертатися. Я не хотіла б, щоб наші військові...

До речі, якщо ви помітили, у військових телеграм-каналах пройшла інформація, що парламент займається не виключно законами, які допомагають їм отримати перемогу, а й ділять портфелі і корупційні «кормушки». Так давайте цього не допускати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення, переходимо до рейтингового голосування. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Шановні колеги, переходимо до рейтингового голосування в алфавітному порядку по кожному кандидату окремо. Я називатиму прізвище, ім'я, по батькові кандидата, а ви будете визначатися стосовно його підтримки. Усе зрозуміло? Хто із кандидатів набере найбільшу кількість голосів, той буде голосуватися як кандидат. Отже, починаємо рейтингове голосування в алфавітному порядку.

Ганущак Вікторія Юріївна. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 44.

Зафіксував.

Мазярчук Віктор Миколайович. Прошу голосувати.

«За» – 114.

Пліс Геннадій Володимирович. Прошу голосувати.

«За» – 240.

Хмельков Андрій Володимирович. Прошу голосувати.

«За» – 57.

Шановні колеги, за підсумками рейтингового голосування найбільшу кількість голосів набрала кандидатура Пліса Геннадія Володимировича.

Зараз переходимо до остаточного голосування. Прошу народних депутатів підготуватися до голосування.

Відповідно до пункту 16 частини першої статті 85 Конституції України, статті 20 Закону України «Про Рахункову палату», статті 208² Регламенту Верховної Ради України ставлю на голосування пропозицію про призначення на посаду члена Рахункової палати Пліса Геннадія Володимировича. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 249.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Прошу головний комітет разом з Апаратом оформити постанову за наслідками прийнятого нами рішення.

Вітаю призначеного члена Рахункової палати. Дякую, шановні колеги.

Шановні колеги, йдемо далі. Проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо Національного фонду досліджень України» ([№ 8118](#)).

Шановні колеги, ми домовилися, що буде виступ від «Батьківщини» – Іван Григорович Кириленко, 3 хвилини, і ми голосуємо за цей законопроект. Усе вірно?

Будь ласка, дайте 3 хвилини Івану Григоровичу, і потім перейдемо до голосування.

КИРИЛЕНКО І.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Хочу нагадати події семирічної давнини. У цьому залі рівно сім років тому, буквально стоячи і на ура, зі сльозами на очах був прийнятий надзвичайно прогресивний, європейський, реформаторський Закон «Про наукову і науково-технічну діяльність». Підкреслю, кінець 2015 року! На той час вже майже два роки, як був анексований російським агресором Крим, окуповані значні території Луганської та Донецької областей, Україна втратила величезний промисловий, економічний, ресурсний і науково-технічний потенціал. На такі жорстокі виклики потрібна була адекватна відповідь. Україні вкрай були потрібні власні проривні інноваційні рішення в ключових сферах економіки. Тому цей закон чітко окреслив норми, напрями, стратегію і підходи. Минуло сім років – на виході майже нуль, і ось чому.

Одним із ключових інструментів розв'язання окреслених проблем повинен був стати Національний фонд досліджень. Самостійна структура з окремим рядком в бюджеті, чітким положенням його функціонування. На сьогодні ні рядка в бюджеті, ні положень, ні пропозицій щодо стратегічних напрямів досліджень. Тому щороку, в тому числі й з цієї причини, ми були змушені в цьому залі пролонговувати ще на один рік те, що було затверджено, як кажуть в народі, ще за царя Панька. Соромно, але змушені були фіксувати стару стратегію, де немає агропромислового комплексу, який зараз звалив на себе головний тягар не лише з продовольчої проблеми, але й зайнятості, валютних надходжень, платіжного балансу і таке інше. Більше того, не було оборонного комплексу. Ось так і живемо, друзі. Тому риторичне питання: скільки це ще триватиме?

З цього приводу ми хочемо сказати, друзі, таке. Якщо з цією стратегією, коли ми дозволяємо собі втрачати суверенне право приймати самостійні рішення, в тому числі й щодо цього фонду, запускаючи сюди спонсорські кошти, а це тоді хто платить, той і замовляє музику, – стратегічні дослідження будемо виконувати не там, де нам потрібно фінансувати, а де нам скажуть, хтось у залі погоджується, то ми з цим не погоджуємося.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іване Григоровичу.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього законопроекту. Прошу зайняти місця, ми переходимо до прийняття рішення.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо Національного фонду досліджень України» ([№ 8118](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 280.

Рішення прийнято.

Закон прийнято. Вітаю, колеги!

Шановні колеги, наступне питання – проект Постанови «Про призначення Дирдіна М.Є. постійним представником Верховної Ради України у Конституційному Суді України» ([№ 8277](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою.

«За» – 243.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ми домовилися буде виступ від фракції «Європейська солідарність», 2 хвилини, і голосуємо. Правильно я розумію?

Хто виступатиме від «Європейської солідарності»?

Ірина Володимирівна Геращенко від «Європейської солідарності». Після цього, колеги, голосуємо, підтримаємо нашого колегу Дирдіна.

Будь ласка, Ірино Володимирівно.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, надзвичайно важливо згадати, що в семи пунктах, обов'язкових для виконання Україною щодо нашого кандидатського статусу в члени ЄС, є пункт щодо Конституційного Суду, який має зберігати свою незалежність, і пункт щодо медіа. І для нас дуже важливо сказати наступне.

Уже два роки в цьому залі блокується законопроект [№ 4339](#), внесений «Європейською солідарністю», яким ми намагаємося внести запобіжники щодо впливу на суддів Конституційного Суду. Хочу нагадати, що в цьому залі всі сперечаються, в добром сенсі цього слова, хто ж є головним бенефіціаром, скажімо так, важливості незалежності Вищого антикорупційного суду, який ми створили саме за допомогою Громадської ради міжнародних експертів, і сьогодні цей суд є абсолютно незалежним.

Так ось, нашим законопроектом № 4339 так само пропонується створити відповідну громадську раду, щоб відбір суддів до Конституційного Суду, який

є єдиним органом конституційної юрисдикції в Україні, здійснювався через незалежний, професійний, фаховий вибір, а не так, як це відбувається сьогодні.

І я нагадаю вам, що саме ви проголосували з порушенням законодавства за обрання суддею Конституційного Суду пані Совгирі, яка була членом команди «Слуги народу», попри заперечення, попри негативні висновки Венеціанської комісії, щоб посилити залежність від Банкової суддів Конституційного Суду. І тільки після того, коли протягли потрібних вам людей, ви зараз вносите на голосування законопроекти щодо Конституційного Суду, необхідні нам для наближення нашого членства в Європейському Союзі.

Ми вважаємо, що Конституційний Суд має бути максимально незалежним. Тому просимо паралельно внести на розгляд сесійної зали законопроект № 4339, який допоможе нам сформулювати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дайте ще 2 хвилини Наливайченку, і голосуємо. Максим Євгенович в очікуванні того, щоб вже відстоювати інтереси парламенту в Конституційному Суді.

Будь ласка, Валентине Олександровичу.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О., секретар Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, шановний пане Голово. Фракція «Батьківщина». Шановні пані та панове! Военний стан, країна змінилася, захисники захищають країну на фронті. У нас пряме запитання до всієї зали: чому так кулуарно ми намагаємося вирішити це питання? Не ми, а фракція монобільшості. Де конкурс? Де тест? Де знання конституційного права? А найголовніше, це буде представник парламенту, який нам потрібен в Конституційному Суді, чи представник партії? Представники партій вже були, вони змінили Конституцію під одного, під другого, і зараз запитайте: де Янукович? – ми вам скажемо: в Росії.

Наша пропозиція: представник парламенту має бути від усіх політичних сил, рівновіддалений, знати конституційне право і, головне, відстоювати відповідність Конституції актів Верховної Ради, Президента і Кабінету Міністрів на засадах законності і рівновіддаленості від всіх політичних сил. Тобто так, як призначаються судді Конституційного Суду: тільки позапартійні і за віком від 40 до 70 років. Чому Верховна Рада не змінює своїх підходів?

Фракція «Батьківщина» пропонує обговорити, погодити представника або представницю від парламенту, провести відкритий конкурс, рейтингове голосування, і надати справжні повноваження справжньому представнику Верховної Ради України в Конституційному Суді України. І нехай цей суд нарешті запрацює, оберуть голову, і Україна пишатиметься, що є єдина незалежна судова інстанція, яка захищає права громадян, передбачені Конституцією України (*Оплески*).

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення. Будь ласка, приготуйтеся до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про призначення Дирдіна М.Є. постійним представником Верховної Ради України у Конституційному Суді України» ([№ 8277](#)).

Готові голосувати? Я прошу народних депутатів проголосувати. Будь ласка, голосуємо!

«За» – 270.

Рішення прийнято.

Вітаю, Максиме Євгеновичу (*Оплески*).

Наступне. Шановні колеги, ви будете сміятися, у нас знову проект Постанови «Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України «Про обрання голів, перших заступників, заступників голів, секретарів, членів комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання» ([№ 8275](#)) і знову заяви про конфлікт інтересів.

Хто заявляє? Традиційно, Роксолана Андріївна – перша, Олена Олексіївна – друга. Хто ще, будь ласка, заявляйте.

Роксолана Андріївна Підласа. Будь ласка.

ПІДЛАСА Р.А., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, публічно оголошую про наявність у мене конфлікту інтересів під час розгляду проекту постанови № 8275. Прошу внести це до протоколу пленарного засідання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олена Олексіївна Шуляк. Будь ласка.

ШУЛЯК О.О., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Я оголошую про конфлікт інтересів під час розгляду проекту постанови № 8275, і прошу внести це до протоколу пленарного засідання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми можемо це проголосувати зараз, бо повітряна тривога? Чи можемо проголосувати без обговорення і спуститися в укриття? Ви

вимагаєте обговорення. Тоді я оголошую... Давайте «Європейська солідарність», 2 хвилини, і проголосуємо.

Шановні колеги, почекайте. Шановні колеги, можемо голосувати? Добре, Гончаренко, 2 хвилини. Будь ласка, швидше.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). «Європейська солідарність». Шановні друзі, ви зараз хочете цим проектом постанови чергового «опезежиста» вставити в чергову комісію. Скажіть, у вас немає з цим ніяких проблем? Ви їх не відчуваєте? Ви не відчуваєте проблеми, що кум Медведчука продовжує тут, у нас, бути головою комітету. «Не Нестор, не летописець». Може, Медведчук в нас залишається народним депутатом України? Може, давайте його зараз оберемо головою, наприклад, Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки. А чого – ні? Як ви можете пояснити, що люди, включаючи тих, яких немає в країні з лютого, які виїхали до 24 лютого, напевно, щось знали, продовжують залишатися народними депутатами України? Вам все гаразд, все нормально?

Інші власноруч написали заяви про вихід із фракції ОПЗЖ. Спочатку подивилися, чи не захопить Путін Київ, побачили, що не захопив, написали заяви власноруч, і це є прямою конституційною підставою позбавити їх мандатів. Чому ви цього не робите? Ви, навпаки, переводите їх з комітету в комітет, тримаєте на посадах голів комітетів. Ви не хочете забрати мандат зараз, сумніваєтеся в конституційності чогось, так заберіть хоча б посади, на яких вони досі залишаються. Ви нічого цього не робите. Ну, як це можна пояснити? Невже настільки важливо те, що вони повністю здалися вам і зручно готові за все голосувати? Ну, як це? Це що, достатня підстава для вас, щоб тримати цей «русский мир» в українському парламенті після всього, що було, після кожної хвилини мовчання, яку ви оголошуєте на початку засідання, і ми стоїмо і згадуємо наших героїв?

Друзі, схаменіться! Выгнать «русский мир» з українського парламенту зараз!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу приготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України «Про обрання голів, перших заступників, заступників голів, секретарів, членів комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання» ([№ 8275](#)) в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 235.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Шановні колеги, у зв'язку з повітряною тривоною оголошується перерва до завершення повітряної тривоги. Прошу відповідно до плану схем перейти в укриття.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми продовжуємо наше засідання. Але поки народні депутати йдуть до сесійного залу, прошу оголосити запити, які надійшли. Там немає до Президента, просто їх треба озвучити.

Будь ласка, Олександр Сергійовичу, вам слово.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, для оголошення на пленарному засіданні Верховної Ради України внесено 10 депутатських запитів. Із них до: керівників інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування – 9; до керівників підприємств, установ і організацій, розташованих на території України незалежно від їх підпорядкування і форм власності – 1.

Отже, надійшли такі запити.

Антон Яценка – до виконувача обов'язків голови Державної митної служби України щодо надання інформації про можливе порушення митних правил, визначених Митним кодексом України, громадянкою України, посадовою особою місцевого самоврядування – міським головою Уманської міської ради Плетнєвою Іриною Григорівною.

Антон Яценка – до виконуючої обов'язки директора комунального закладу «Черкаський обласний центр медико-соціальної експертизи Черкаської обласної ради» щодо надання копій документів, на підставі яких громадянина України Плетнєва Назара Юрійовича визнано особою з інвалідністю.

Антон Яценка – до Уманського міського голови щодо надання інформації про службове відрядження та отримання міським головою Уманської міської ради Плетнєвою Іриною Григорівною гуманітарної допомоги, транспортного засобу для підтримки місцевих жителів та ВПО від міста побратима Шпротава.

Антон Яценка – до Уманського міського голови щодо надання інформації та копій документів стосовно фінансово-господарської діяльності Уманської міської ради – облік та використання паливно-мастильних матеріалів за період з 1 жовтня 2022 року по 1 грудня 2022 року.

Антон Яценка – до Уманського міського голови щодо надання повного аудіозапису та стенограми засідання сесії Уманської міської ради Уманського району Черкаської області восьмого скликання, яке відбулося 7 грудня 2022 року у сесійному залі Уманської міської ради.

Дмитра Микиші – до голови Центральної виборчої комісії щодо надання статистичної інформації стосовно чергових місцевих виборів, проведених у 2015 та 2020 роках.

Андрія Бобляха – до Головнокомандувача Збройних Сил України щодо необхідності створення добровольчого формування територіальних громад № 5 у Полтавському районі Полтавської області.

Михайла Бондаря та Миколи Величковича – до Секретаря Ради національної безпеки і оборони України, голови Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації щодо ознайомлення з шифрофонограмами, в тому числі з грифом секретності «Таємно», виданими за підписом Секретаря Ради національної безпеки і оборони України Данілова О.М. від 3 квітня 2022 року.

Антон Яценка – до Уманського міського голови щодо надання інформації та копій документів стосовно призначення державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю Управлінням праці та соціального захисту населення Уманської міської ради.

Це всі запити, які надійшли.

Шановні колеги, в нас ще є інформація щодо створення міжфракційних депутатських об'єднань.

Отже, відповідно до статті 60¹ Регламенту Верховної Ради України повідомляю про створення у Верховній Раді України дев'ятого скликання міжфракційного депутатського об'єднання «За антикорупційну податкову реформу», співголовами якого обрано народних депутатів України Заблоцького Мар'яна Богдановича та Наталуху Дмитра Андрійовича. Давайте їх привітаємо (*Оплески*).

Також створено міжфракційне депутатське об'єднання «Вільна Ічкерія», головою якого обрано Мережка Олександра Олександровича.

Вітаємо, Олександр Олександровичу (*Оплески*). Вам наснаги в цій непростій роботі звільнення народів, поневолених російською федерацією.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги.

Я прошу народних депутатів зайняти свої місця. Оскільки в нас була повітряна тривога, давайте проведемо сигнальне голосування, щоб знати, які перспективи у нас щодо прийняття рішень.

КОРНІЄНКО О.С. Давиде Георгійовичу Арахамія, підійдіть, будь ласка, до президії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати, прошу зайняти свої місця, щоб я з президією могли побачити, скільки народних депутатів у залі, і тоді проведемо сигнальне голосування. Добре?

Шановні колеги, готові?

Шановні народні депутати, відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань пропоную провести сигнальне голосування, тому що в нас була перерва і нам треба зрозуміти, яка кількість людей у залі. Нагадую, що необхідно, утримуючи сенсорну кнопку, натиснути зелену кнопку «За» та утримувати ці дві кнопки одночасно до завершення голосування, тобто до появи результатів на табло.

Шановні колеги, готові голосувати? Будь ласка, займіть свої місця, я оголошую сигнальне голосування. Прошу народних депутатів проголосувати під час сигнального голосування.

«За» – 236.

Проголосували: «за» – 236, «проти» – 2, «утрималися» – 3. Ну, все, як завжди.

Шановні колеги, переходимо до розгляду наступного питання. Це проект Закону України «Про внесення зміни до статті 8 Закону України «Про Службу військового капеланства» ([№ 8217](#)). Ми домовилися, що цей законопроект розглянемо з обговоренням.

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього питання до порядку денного сесії. Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 260.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 226.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, зараз виступи: два – за, два – проти, і голосуємо. Я правильно розумію? (*Шум у залі*).

Доповідає народний депутат Бакунець Павло Андрійович як автор законопроекту (*Шум у залі*). Я зрозумів.

Тоді слово надається секретарю Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки Костенку Роману Васильовичу (*Шум у залі*). Немає.

Тоді виступи: два – за, два – проти. Шановні колеги, прошу записатися.

Слово надається народному депутату Герусу Андрію Михайловичу, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

ГЕРУС А.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! У мене прохання вносити в порядок денний важливі законопроекти, автори яких присутні в залі й виступають на підтримку своїх законопроектів, щоб ми витрачали час на дійсно важливі питання. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається Юрчишину Ярославу Романовичу, фракція політичної партії «Голос». Будь ласка.

ЮРЧИШИН Я.Р. Для мене велика честь захистити ім'я мого колеги Романа Костенка, який зараз на передовій захищає Україну в лавах Збройних Сил України, і його законопроект. Він просив підтримати цей надзвичайно важливий проект, і саме тому ми просимо голосувати за.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Геращенко Ірина Володимирівна, «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Прошу передати слово Ростиславу Павленку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павленко Ростислав. Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Р.М. Дякую. Шановні колеги, цей законопроект не можна назвати неважливим, тому що в ньому йдеться про морально-психологічну і духовну підтримку наших бійців. Тож дякую колегам за внесення цього проекту, наша фракція буде його підтримувати.

Але водночас звертаю увагу на те, що є й інші законопроекти, спрямовані на підтримку капеланів: і щодо відтермінування вимог, тому що там фактично з коліс треба працювати, і щодо покращення умов праці та забезпечення. Я просив би на наступному засіданні Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп все-таки включити їх до порядку денного.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шуфрич Нестор Іванович, група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, шановний пане Голово. Думаю, що питання абсолютно зрозуміле, треба якомога швидше голосувати за проект закону.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, є пропозиція про прийняття законопроекту і за основу, і в цілому. Спочатку – за основу, а потім – у цілому. Не буде заперечень?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до статті 8 Закону України «Про службу військового капеланства» ([№ 8217](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 267.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до статті 8 Закону України «Про службу військового капеланства» ([№ 8217](#)) у цілому з урахуванням пропозицій комітету та необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 272.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Шановні колеги, я прошу всіх залишатися на місцях, а лідерів фракцій і груп на 1 хвилину підійти до президії, тому що є пропозиція перейти зараз до євроінтеграційних законопроектів і прийняти щодо них рішення. Прошу лідерів фракцій і груп на 1 хвилину підійти до президії, щоб ми погодили це рішення і почали працювати.

Шановні колеги, завершилася наша коротка перерва. Прошу зайняти місця. Компромiс, як завжди, знайдено. Дякую колегам.

Переходимо до розгляду євроінтеграційних законопроектів. Між лідерами фракцій і груп та керівництвом парламенту досягнуто такої домовленості. Розпочинаємо з проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку відбору кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України на конкурсних засадах» ([№ 7662](#)).

Ми домовилися вчинити так: практично всі фракції знімають свої поправки, виступ Юлії Володимирівни Тимошенко – 10 хвилин, виступ Петра Порошенка – 3 хвилини, виступ Ірини Геращенко – 2 хвилини, голосуємо шість їхніх поправок і після цього голосуємо за законопроект у цілому. Я прошу бути в залі, зберігати максимальну концентрацію уваги.

Готові, колеги? Тоді я оголошую розгляд проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку відбору кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України на конкурсних засадах» ([№ 7662](#)).

Слово надається Юлії Володимирівни Тимошенко. Замість своїх поправок вона бере 10 хвилин на виступ. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановні колеги, за 10 хвилин можна сходити попиту каву. Може, ми проголосуємо, поки вас не буде.

Дорогі друзі, хочу поговорити про цей законопроект, тому що він не про Конституційний Суд. Цей законопроект про суверенітет України: або ми зберігаємо суверенітет України і для нас це абсолютна цінність, або суверенітет України буде практично зачищений.

Насправді мова йде про те, як формуються пропозиції щодо кандидатур на посаду судді Конституційного Суду. У цьому законопроекті пропонувалися різні варіанти, як призначати суддів Конституційного Суду. Безумовно, найголовніша інтрига в тому, що з першого до останнього варіанта в цьому законопроекті пропонувалося призначати суддів Конституційного Суду за участі міжнародних структур та міжнародних юридичних і фізичних осіб. Знаєте, хтось може сказати, що тут немає нічого поганого, нехай призначають за кордоном суддів нашого Конституційного Суду, тому що в нас корупція, ходять якісь невідомі люди, а там все-таки міжнародна спільнота, яка призначить класних суддів Конституційного Суду. Але, дорогі друзі, я тут прошу врахувати три важливі позиції.

Перше. Конституційний Суд – це остання інстанція в захисті національних інтересів України і прав людей.

Друге. Кожна країна у світі, в тому числі й Європейський Союз, має свої інтереси, і, як правило, інтереси окремої країни й інтереси в цілому об'єднань можуть не збігатися у багатьох питаннях з національними інтересами України. І якщо зараз ми віддамо на аутсорсинг формування Конституційного Суду, то, по суті, Конституційний Суд не буде під контролем Української держави. Ось у чому проблема.

І останнє. Говорять, що вони краще це зроблять. Якщо хтось каже, що вони зроблять краще, це означає, що так опосередковано підтверджують, що Українська держава не відбулася, що вона не може собою управляти, не може приймати рішення у своїх інтересах, і хтось заміщає нас у цьому важливому процесі. Ми не можемо цього допускати.

Тому я звертаюся зараз до всіх депутатів: це питання не лише про Конституційний Суд, це питання про суверенітет України. Якщо ми хочемо зберегти його, примножити, якщо хочемо самостійно розпоряджатися своїми ресурсами, національними багатствами, своїм життям в інтересах української нації, то не можемо нікому віддати формування будь-якого органу влади в Україні і насамперед Конституційного Суду. Цей законопроект абсолютно антиконституційний, він проти національних інтересів України, і це визнання нашої нездатності управляти власною державою.

І ще одне. Я з великою повагою і вдячністю ставлюся до всіх наших міжнародних партнерів. Вони на сьогодні є нашою гарантією, зокрема і перемоги в цій війні. Вони роблять дуже багато всього, що сьогодні необхідно Україні, але водночас ніхто не має права нічого обмінювати на суверенітет України. Тому

я просила б вас поставитися до цього надзвичайно відповідально, бо це життя країни на багато років уперед.

Знаєте, що я спостерігаю за весь час роботи в політиці? Кожна із країн, вступаючи до Європейського Союзу, обдирає до крові кулаки, захищаючи своє право зберегти якомога більше суверенітету. Вони билися за кожну кому, за кожну літеру, за кожну цифру, тому що це дискусійне питання і ніхто не має права згорі давати нам директиви саме тому, що ми в тяжкому становищі. Так, ми в тяжкому становищі, тому що кров'ю, життями українців платимо за свободу і мирне життя всіх європейців. Це неправильно, що ми платимо подвійну ціну – і частиною суверенітету, і кров'ю та життям українців. Ми свій борг віддаємо.

Сьогодні розглядатимуться ще декілька законопроектів такого самого стибу, коли в нас щось забирають, прикриваючи це реформами. Але я дуже хочу вірити, що в цьому залі є люди, які читають законопроекти, які думають не про те, як знайти компроміси і як домовитися, а про те, як зберегти те, що нам потім ніхто не поверне. Якщо ми шматками, як саямі, наріжемо наш суверенітет, потім будемо заручниками цієї ситуації і васалами замість того, щоб бути господарями у своєму домі. Тому я прошу, подивіться уважно на цей законопроект. Мені дуже хотілося б, щоб ми взагалі не вносили в зал таких проектів. Але це ваш вибір, у вас сьогодні є більшість, ви можете вирішувати все, що завгодно, але відповідальність за те, як житиме країна після війни, лежить на кожному з вас.

Мені сьогодні було дуже приємно, коли ми зібралися з приводу проекту Закону «Про медіа» і всі разом над ним попрацювали, знайшли розумний, раціональний шлях, прибрати все, що є нелогічним і непотрібним країні, і залишили той мінімум, який гарантує нам свободу слова. Цей приклад нашої співпраці над проектом Закону «Про медіа» може стати моделлю того, як ми можемо домовлятися і спільно не просто перемогти, а зберегти і суверенність, і незалежність, і здатність України управляти своїм життям.

Тому наша команда, безумовно, не голосуватиме ані за цей законопроект, ані за наступні, які з ним пов'язані. І я дуже прошу вас, як це передбачено Конституцією України, дати право Президенту України призначати третину суддів Конституційного Суду без якихось порад з космосу кого призначати, з'їзду суддів України призначати тих, кого вони вважають достойними. Давайте будемо відповідальними за ці кандидатури, щоб Конституційний Суд був конституційним правосудним органом. І третина суддів призначається парламентом. Ви що, хочете, щоб вам звідкись, згори, де ми не бачимо, «занесли» кандидатури, за які парламенту треба проголосувати? А навіщо тоді парламент? Нехай уже вони напряму призначають.

Отже, цей законопроект руйнує Конституцію. Нам не можна показувати, що Україна роздає свої можливості направо і наліво. Збережіть Україну і суверенітет! *(Оплески)*.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, далі – Ірина Володимирівна, 2 хвилини, щодо шести поправок, потім – Петро Олексійович.

Але я прошу голову комітету зайняти своє місце на трибуні, оскільки будуть поправки і ви маєте реагувати.

Ірино Володимирівно, вам надається 2 хвилини для виступу щодо шести поправок. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Дякую. Шановні колеги, для європейської демократичної країни незалежний Конституційний Суд – це фундамент незалежної судової гілки влади. Тому не випадково серед переліку тих зобов'язань, які має Україна як країна зі статусом кандидата, є закон про Конституційний Суд.

Наша фракція наполягала на прийнятті законопроекту № 4339 щодо створення незалежної ради експертів, для того щоб голос громадськості й наших міжнародних партнерів було чути в цій раді добросовісності. На жаль, цей законопроект блокується.

Дуже важливо, щоб зараз ми поставили на голосування поправки 145, 202, 216, 217, 227 і 238, в яких іде мова про створення дорадчої групи експертів, до складу якої пропонується обов'язково включити представників громадянського суспільства. Ви зумисно не ставили наш законопроект, щоб незаконно протягти двох суддів Конституційного Суду, у тому числі, на жаль, члена команди монобільшості пані Совгірю. І зараз це виглядає шахрайством, коли в нас є великі передострахи, що буде призначено на дев'ять років п'ять суддів Конституційного Суду абсолютно залежних від влади, від монобільшості, від Президента, і це створить залежний Конституційний Суд. Це неприпустимо.

Тому ми вимагаємо не руйнувати незалежності Конституційного Суду, почути висновки Венеціанської комісії, наших європейських партнерів і сформувати дорадчу раду, до складу якої ввести не шість експертів, як вписано в законопроекті, а вісім, і двох експертів делегувати саме від громадськості. Так ми формували свого часу Вищий антикорупційний суд, який сьогодні має...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, Денисе Вячеславовичу, позиція комітету.

МАСЛОВ Д.В. Це щодо всіх поправок чи однієї?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Щодо всіх поправок, 1 хвилина.

МАСЛОВ Д.В. Колеги, скажу дуже швидко. Дивно чути, коли представник однієї фракції в парламенті говорить, що ми обмежуємо суверенітет, віддаючи міжнародникам, а представник іншої фракції говорить, що ми недостатньо віддаємо міжнародникам. А знаєте чому? Тому що ми якраз дотрималися балансу: і міжнародні експерти можуть блокувати недобросовісних кандидатів,

і суверенітет України не обмежується. Це головне, є баланс у цьому законопроекті.

Щодо поправок, про які ви зазначили, позиція комітету чітка й категорична – відхилити. Це повністю відповідає висновку Венеціанської комісії, який не сподобався деяким представникам лише тому, що вони визначили правильну позицію і сказали, що громадська спільнота бере участь у цьому процесі шляхом моніторингу і надання інформації...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги.

Ставлю на голосування поправки підряд. Так, Ірино Володимирівно?

Поправка 145 авторства Ірина Володимирівни Геращенко. Вона комітетом відхилена. Автор наполягає, щоб була врахована.

Ставлю на голосування поправку 145 для врахування. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Поправка 202 народної депутатки Геращенко. Комітет її відхилив. Автор наполягає на врахуванні. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 216 народної депутатки Геращенко. Така сама ситуація: комітет відхилив, автор наполягає на врахуванні.

Ставлю на голосування поправку 216 для врахування. Прошу народних депутатів голосувати

«За» – 68.

Рішення не прийнято.

Поправка 217 народної депутатки Геращенко. Така сама ситуація: комітет відхилив, автор вимагає поставити на голосування для врахування.

Ставлю на голосування поправку 217 для врахування. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 59.

Рішення не прийнято.

Поправка 227 народної депутатки Геращенко. Комітетом вона теж відхилена. Автор вимагає поставити на голосування для врахування.

Ставлю цю пропозицію на голосування. Прошу голосувати.

«За» – 56.

Рішення не прийнято.

Завершальна поправка 238 авторства Геращенко. Вона також не врахована. Автор просить поставити на голосування для врахування.

Ставлю на голосування поправку 238 для врахування. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 63.

Рішення не прийнято.

Поправки відхилено.

Далі: Петро Олексійович Порошенко – 3 хвилини, Макаров – 1 хвилина, і голосуємо (*Шум у залі*). Ні, одна. Ви прийшли одна? Одна. А це починаються вже, знаєте, якісь торги.

Петро Олексійович, за ним – Олег Анатолійович, потім голосуємо.

ПОРОШЕНКО П.О., член Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую, шановний пане головуєчий. Шановні колеги! Сьогодні ми вирішуємо питання нашого членства в Європейському Союзі, і тому якість законопроектів має бути абсолютно бездоганною, скоординованою. Ми маємо говорити не лише про суверенітет, а й про наше майбутнє членство в ЄС, куди прагнуть рухатися 90 відсотків українців.

У 2020 році, два роки тому, я разом зі своїми колегами, побратимами і посестрами, зареєстрував законопроект про принципи формування Конституційного Суду. Він був підтриманий громадськими організаціями, нашими партнерами і, ключове, – базувався на позитивному досвіді формування Вищого антикорупційного суду України. Я пишаюся тим, що антикорупційний суд був повністю сформований з рішеннями ВККС, Вищої ради правосуддя, з проведенням конкурсів, за участі Верховної Ради України. І на сьогодні після його більш як трирічного функціонування – це суд, який разом з Верховним Судом викликає найбільшу довіру.

Ми запропонували такий самий механізм. Замість цього зараз ми ризикуємо отримати профанацію – профанацію конкурсів, профанацію експертів і дорадчий голос. Це на сьогодні не наближає Україну до Європейського Союзу. Шкода.

Я наголошую на тому, що ми мали б повернутися до нашого законопроекту, розглянути його хоча б як альтернативний, дати можливість народним депутатам самим вибирати найкращу форму, а не орієнтуватися лише на «безим'яний» офіс. Я впевнений у тому, що це гарантовано привело б до прийняття закону, який забезпечив би рух до Європи.

За цей законопроект фракція «Європейська солідарність» як за профанацію не голосуватиме. І якщо, дай Боже, ми не наберемо голосів, я прошу головуєчого поставити на голосування наш законопроект, і переконаний, що це буде перемога України на шляху до статусу кандидата на членство в Європейському Союзі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Макаров, 1 хвилина. Після цього ще буде одне запитання до доповідача, і голосуємо.

Макаров Олег Анатолійович. Будь ласка.

МАКАРОВ О.А., секретар Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Для всіх, хто сумнівається, хочу нагадати, що згідно з Конституцією України відбір суддів Конституційного Суду здійснюють Верховна Рада, з'їзд суддів і Президент України, ніякі не міжнародні експерти. Міжнародні експерти, які делегуються до дорадчої ради, здійснюють попередній відбір таких кандидатів. Тому ніякої зради, нічого страшного в цьому немає.

Остання редакція проекту є збалансованою версією щодо відбору кандидатур на посаду судді Конституційного Суду. Тож закликаю підтримати цей законопроект, щоб нарешті саме на конкурсних засадах такий відбір здійснювався.

Користуючись моментом, що в мене залишилося 15 секунд, хочу сказати, що стратегічною помилкою, яку ми сьогодні зробили, було прийняття закону про ліквідацію Окружного адміністративного суду міста Києва. Те, що це стратегічна помилка, ви побачите вже через три місяці.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення. Прошу народних депутатів зайняти свої місця. Поки... (*Шум у залі*).

Ще запитання від Разумкова. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Руслане Олексійовичу. Шановний пане голово комітету! Цей законопроект у нас позначений як євроінтеграційний. Але сьогодні ми всі почули заяви G7, бачимо, що наші міжнародні партнери його не підтримують. Скажіть, будь ласка, чи не вийде так, що зараз ми приймемо закон, який вони не вважають як *pre-erection* до євроінтеграції, а потім знову будемо щось розглядати, щось приймати? Тим не менше частину своїх повноважень як Верховна Рада, як суверенітет, як Конституційний Суд ми віддамо, натомість нічого не отримаємо взамін. На мій погляд, це виглядає досить дивно. Або ми його приймаємо, і нам ставлять галочку як за виконаний пункт для вступу до Європейського Союзу, або незрозуміло навіщо ми сьогодні це розглядаємо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Денисе Вячеславовичу, дайте коротко відповідь і будемо переходити до голосування.

МАСЛОВ Д.В. Скажу дуже коротко: ні, не вийде. Тому що перший пункт рекомендацій Європейської комісії – прийняти законопроект відповідно до рекомендацій та висновку Венеціанської комісії. Ми це зробили і підтвердили. Це підтвердило в тому числі й Головне юридичне управління Апарату Верховної Ради України. Тому ні, так не вийде. Ми приймаємо закон, яким зможемо пишатися, норми якого дозволять відібрати найкращі кандидатури на посади

суддів Конституційного Суду, дійсно, на прозорих конкурсних засадах із залученням представників і міжнародних організацій, і громадянського суспільства. Це найкраща версія збалансованого законопроекту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, будь ласка, займіть свої місця і підготуйтеся до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку відбору кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України на конкурсних засадах» ([№ 7662](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 245.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Іванна Орестівна Климпуш-Цинцадзе – з процедури. Будь ласка.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Щойно всупереч ухваленій нами постанові Голова Верховної Ради просто на свій розсуд, по суті, порушивши наше рішення, не надав слово представнику Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу, тим самим унеможливив представлення висновку комітету до цього законопроекту. У нашому висновку було написано, що, на жаль, рекомендації Венеціанської комісії до цього законопроекту не були повністю враховані.

Хочу сподіватися, що це не вплине негативно на оцінку того, як ми виконали це завдання – одну із семи умов, які ми маємо виконати для того, щоб не просто просунутися до перемовин про членство, а щоб втримати кандидатство.

Я прошу, пане Голово, припинити порушувати рішення Верховної Ради, визначене постановою, яку ми ухвалили влітку, в липні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані голово комітету, відповідаю вам коротко і зрозуміло.

Перше. Документально підтверджено (мені щойно працівники Апарату сказали), що рішення комітету немає (*Шум у залі*). Немає. Ще раз кажу, в Апараті немає.

Друге. Стосовно того, про що ми з вами говоримо. Я щойно спеціально зібрав лідерів усіх фракцій і груп, і ми чітко похвилинно обговорили, як будемо голосувати за євроінтеграційні законопроекти (*Шум у залі*). І ми дотримуємося цих домовленостей. На цьому крапка (*Шум у залі*).

З процедури – Герасимов Артур Володимирович. Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановний Руслане Олексійовичу, ви збирали в президії представників фракцій і груп, які повністю дотрималися своїх обіцянок. Але стосовно Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу, то це правило, це Регламент Верховної Ради і це те, що ми з вами прийняли в цьому залі. Тобто щодо кожного євроінтеграційного законопроекту, особливо якщо висновок комітету не був розданий депутатам, а він реально є, бо комітет таки прийняв рішення, представник комітету виступає з трибуни і доводить цей висновок. Чесно кажучи, незрозуміло, тому що це питання не фракції, а комітету. Комітет був зобов'язаний виступити. Тобто тут, як на мене, чисте порушення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Артуре Володимировичу. Я вас здивую: якщо ви перечитаете постанову, яку ми прийняли, там немає жодної зобов'язуючої норми щодо виступу представника комітету.

Наступний проект Закону «Про внесення зміни до статті 129 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо уточнення повноважень з'їзду суддів України» ([№ 7663](#)). Ми з колегами домовилися, що голосуємо відразу без обговорення.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до статті 129 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо уточнення повноважень з'їзду суддів України» ([№ 7663](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 294.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Дякую, колеги.

Шановні колеги, розпочинаємо розгляд проекту Закону «Про медіа» ([№ 2693-д](#)). Правильно я розумію? (*Шум у залі*).

А, є потреба ще раз зібратися на 2 хвилини та обговорити питання щодо розгляду цього законопроекту. Тоді прошу всіх залишатися на місцях, керівників фракцій і груп підійти до президії, щоб ми так само ефективно пройшли і цей законопроект.

Не розходьтєся, друзі!

Шановні колеги, мабуть, свято Андрія дає великий імпульс для нашої подальшої співпраці. Шановні колеги, ми домовилися, що зараз проголосуємо один законопроект без обговорення. Там буде лише одна поправка.

Шановні колеги, прошу зайняти місця. Переходимо до розгляду проекту Закону «Про внесення зміни до пункту 3 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України щодо вдосконалення електронної форми документообігу у Верховній Раді України» щодо окремих питань організації роботи Верховної Ради України в умовах дії воєнного стану» ([№ 8241](#)). Ми домовилися, що зараз буде поставлено на голосування одну поправку, на якій наполягає народний депутат Разумков, і потім голосуємо за законопроект у цілому.

Слово надається народному депутату Разумкову щодо його поправки. Назвіть номер поправки, будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги, поправка 14 відхилена комітетом. Вона стосується того, щоб надати Голові Верховної Ради повноваження невідкладно підписувати закони, прийняті в стінах Верховної Ради, без можливості внесення проектів так званих блокуючих постанов. Сьогодні на засіданні Погоджувальної ради було досягнуто домовленості про те, що її підтримають усі фракції та групи і після того цей законопроект буде проголосований. Думаю, що це зможуть підтвердити всі керівники фракцій та груп.

Тому прошу поставити поправку 14 на голосування і підтримати її.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, я ставлю на голосування поправку 14. Вона комітетом була відхилена. Народний депутат Разумков пропонує її підтримати. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 283.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, переходимо до прийняття проекту закону в цілому.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до пункту 3 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України щодо вдосконалення електронної форми документообігу у Верховній Раді України» щодо окремих питань організації роботи Верховної Ради України в умовах дії воєнного стану» ([№ 8241](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 314.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Вітаю, колеги!

Ідемо далі. Наступний проект Закону «Про медіа» ([№ 2693-д](#)).

Запрошую на трибуну Микиту Руслановича Потураєва.

Шановні колеги, це завершальний законопроект щодо вимог Європейського Союзу, які ми маємо виконати. Але це лише початок.

Шановні колеги, зараз Микита Русланович скаже те, про що ми домовилися, і ми це проголосуємо, потім, ми домовилися, надати слово Разумкову – 2 хвилини, ще візьме слово Юлія Володимирівна і представник фракції «Європейська солідарність» і після цього... (*Шум у залі*).

Спочатку Микита Русланович Потураєв. Будь ласка.

ПОТУРАЄВ М.Р., голова Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую (*Шум у залі*). Який виступ, це ж друге читання? (*Шум у залі*). Я ж не проти.

Колеги, я прошу уваги, дуже важливе питання. Всі без винятку фракції і групи висловили бажання врегулювати певні питання щодо діяльності телеканалу «Рада» як під час дії воєнного стану, так і після його закінчення. Через це зараз ми маємо прийняти частково поправку 2183 авторства народних депутаток Кондратюк і Тимошенко та поправки інших колег. Я зараз зачитаю для стенограми, що в ній залишається. Тобто це не з голосу, а просто те, що залишається в поправці.

Отже, читаю: «Абзац п'ятий підпункту 1 пункту...».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, не вимикайте мікрофон, дайте Микиті Руслановичу завершити.

Почніть спочатку.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пане Голово.

«Абзац п'ятий підпункту 1 пункту 31.37 Розділу Х «Прикінцеві та перехідні положення» проекту викласти в такий редакції: «6. Державне підприємство «Парламентський телеканал «Рада» або його правонаступник, за умови наявності у нього ліцензії на мовлення, забезпечує у повному обсязі у прямому ефірі трансляцію відкритих пленарних засідань Верховної Ради України, трансляцію щоденних (у дні пленарних засідань та проведення «години запитань до Уряду») та щотижневих програм за рівної участі в них представників депутатських фракцій (депутатських груп) та позафракційних народних депутатів України. У разі встановлення у період дії воєнного стану в Україні обмежень щодо здійснення прямої трансляції відкритих пленарних засідань Верховної Ради України в інтересах національної безпеки та/або з метою забезпечення заходів безпеки Верховної Ради України, виконання рішень та нормативно-правових актів щодо реалізації єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану відкриті пленарні засідання Верховної Ради України, щоденні (у дні пленарних засідань та проведення «години запитань Уряду») та щотижневі програми за рівної участі в них

представників депутатських фракцій (депутатських груп) та позафракційних народних депутатів України транслюються Державним підприємством «Парламентський телеканал «Рада» у запису в день проведення відповідного пленарного засідання чи у вигляді створеної програми, а якщо це неможливо – у перший тиждень трансляції Державним підприємством «Парламентський телеканал «Рада» програм згідно з розкладом після дня проведення пленарного засідання чи створення відповідної програми».

Колеги, ми просимо підтримати поправку 2183 у такій частковій редакції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу зайняти місця. Переходимо до голосування за поправку 2183 у редакції, яка щойно була озвучена Микитою Руслановичем.

Ставлю цю пропозицію на голосування. Прошу голосувати.

«За» – 281.

Рішення прийнято.

Микито Руслановичу, далі, будь ласка.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, наступне питання теж важливе. За ініціативою певної частини депутатських фракцій і груп (не всіх, але я не називатиму зараз колег, бо було засідання Погоджувальної ради, де досягли спільного рішення) було прийнято рішення про вилучення з розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» проекту закону змін до Виборчого кодексу України.

Відразу скажу, що члени нашого комітету (я запрошую всіх долучатися) будуть точно це реєструвати як окремі зміни до Виборчого кодексу України, але зараз домовилися, що ми це вилучаємо. Для цього, колеги, нам треба частково врахувати поправку 1912 авторства народного депутата Княжицького в частині вилучення з пункту 31.10 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» підпунктів 1-13 та 15-18.

Прошу підтримати (*Шум у залі*).

Я ж кажу, врахувати частково поправку 1912, а далі будемо розглядати наступну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, пропонується врахувати частково поправку 1912 Княжицького в частині вилучення з пункту 31.10 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» підпунктів 1-13 та 15-18. Все зрозуміло?

Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 287.

Рішення прийнято.

Далі, будь ласка, оголосить поправки, Микито Руслановичу.

ПОТУРАЄВ М.Р. Шановні колеги, нам треба проголосувати пакет поправок Юлії Володимирівни Тимошенко. Я оголошую перелік цих поправок: 1914, 1919, 1924, 1925, 1942, 1950, 1956, 1967, 1971, 1980, 1983, 1989, 1995, 2026, 2027, 2028, 2029.

Колеги, ми просимо вас у рамках домовленостей, досягнутих на засіданні Погоджувальної ради між всіма фракціями і групами, врахувати ці поправки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, голосуємо за кожну поправку окремо, бо я не можу ставити їх на голосування купою.

Поправка 1914 авторства Юлії Володимирівни Тимошенко. Вона була відхилена комітетом. Прошу підтримати.

«За» – 289.

Рішення прийнято.

Микито Руслановичу, дайте мені перелік поправок, я все-таки відповідно до нього ставитиму на голосування.

Шановні колеги, наступна поправка 1919 авторства Юлії Володимирівни Тимошенко. Вона була відхилена комітетом, водночас просять її підтримати. Прошу голосувати.

«За» – 285.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, наступна поправка 1924 авторства Тимошенко. Вона теж комітетом відхилена, але водночас ставиться на голосування для врахування. Прошу голосувати.

«За» – 294.

Рішення прийнято.

Наступна поправка 1925. Аналогічна ситуація. Прошу голосувати.

«За» – 292.

Рішення прийнято.

Наступна поправка 1942. Вона теж була відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 291.

Рішення прийнято.

Наступна поправка 1950. Аналогічна ситуація. Прошу голосувати.

«За» – 284.

Рішення прийнято.

Наступна поправка 1956. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 283.

Рішення прийнято.

Наступна поправка 1967. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 284.

Рішення прийнято.

Наступна поправка 1971. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 284.

Рішення прийнято.

Наступна поправка 1980. Вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 280.

Рішення прийнято.

Наступна поправка 1983. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 285.

Рішення прийнято.

Наступна поправка 1989 авторства Юлії Володимирівни Тимошенко.

Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 284.

Рішення прийнято.

Наступна поправка 1995 авторства Юлії Володимирівни Тимошенко.

Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 279.

Рішення прийнято.

Наступна поправка 2026 авторства Юлії Володимирівни Тимошенко.

Прошу голосувати.

«За» – 278.

Рішення прийнято.

Наступна поправка 2027 авторства Юлії Володимирівни Тимошенко.

Прошу голосувати.

«За» – 280.

Рішення прийнято.

Наступна поправка 2028 авторства Юлії Володимирівни Тимошенко.

Прошу голосувати.

«За» – 284.

Рішення прийнято.

Завершальна поправка 2029 авторства Юлії Володимирівни Тимошенко.

Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 287.

Рішення прийнято.

Дякую, шановні колеги.

Будь ласка, Микито Руслановичу, продовжуйте.

ПОТУРАЄВ М.Р. Шановні колеги, щоб закінчити цей блок, нам треба частково врахувати поправку 1997 авторства Олени Костянтинівни Кондратюк і нашого колеги з комітету пана Олександра Абдулліна в частині доповнення статті 57 Виборчого кодексу України новою частиною дев'ятнадцятою. Насправді у поправці було три пункти, але вони скорочуються до одного.

Отже, пропонується підпункт 14 пункту 31.10 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» проекту викласти в такій редакції: «14) статтю 57 доповнити частиною дев'ятнадцятою такого змісту: «Суб'єкти у сфері медіа не несуть відповідальності за зміст передвиборної агітації, яка була розміщена відповідно до договорів із замовниками, крім випадків, передбачених частиною третьою цієї статті».

Залишається ось така маленька поправка, тут усе просто. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, я ставлю на голосування поправку 1997 у редакції, яка озвучена Микитою Руслановичем. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 290.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ми цей блок пройшли, правильно? Далі ми домовилися, що виступить Разумков – 2 хвилини, за ним – Юлія Володимирівна – 4 хвилини. Так? Потім перейдемо до блоку поправок депутатів з «Європейської солідарності», по 6 хвилин, деякі поправки голосуємо і приймаємо законопроект у цілому.

Разумков. Будь ласка. Потім – Юлія Володимирівна.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Руслане Олексійовичу. Шановні колеги, насправді, дійсно, важливо прийняти проект закону, який унормовуватиме діяльність медіа. Це велика робота. Однак, на щастя, і за це хотілося б подякувати всім колегам, ми прибрати те, чого тут точно не повинно бути, а саме питання виборчого законодавства, які фактично узурпували б можливість впливати на медіа і звужували б свободу слова. На жаль, це велике питання для українського суспільства, пов'язане не лише з війною, а й з тим, що сьогодні є ризики для такого українського досягнення, як свобода слова і на наших каналах, і в медіа. Мені дуже хочеться вірити, що ми зможемо це зберегти, зможемо рухатися далі й будувати демократичну державу.

Важливо, щоб сьогодні ми підтримали поправки, подані колегами, щодо телеканалу «Рада», який має залишатися парламентським. Він не повинен бути каналом, який купує чийсь контент, після чого і журналісти, і правоохоронці, і антикорупційні органи говорять про те, що з'являється фактично корупційна складова. Це дуже погано, це не додає ані нам, ані нашим євроінтеграційним прагненням і поглядам.

У цьому законопроекті залишаються питання, які є дискусійними. Я впевнений, що колеги будуть приймати рішення самостійно, голосуючи за або не підтримуючи цього законопроекту, але важливо, що ми можемо домовлятися і приймати правильні речі. Головне, щоб і після ухвалення такого закону позиція кожного залишалася чесною, конструктивною і всі діяли в межах закону, а не в межах своїх політичних «хотілок».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Юлія Володимирівна Тимошенко, 4 хвилини.

Будь ласка, Юліє Володимирівно.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Дорогі друзі, коротка фраза щодо Конституційного Суду. Знаєте, що мене так трохи підігриває? Те, що національний лідер країни,

патріот, говорить про те, що ми залучили мало міжнародних експертів і треба залучити ще більше, щоб уже тут Україна взагалі не мала ніякого значення.

Нам треба все це переглядати, бо коли говорять, що це передумови вступу до Європейського Союзу, я дуже хочу всіх вас попросити знайти хоча б одну європейську країну, де Конституційний Суд формується ззовні. Таких не існує і ніколи не було! Тому це не умова вступу до Європейського Союзу. Це перше.

Друге. Прекрасний проект Закону «Про медіа». Хочу вам сказати, що це приклад, це модель того, як може працювати Верховна Рада України, коли ми чуємо один одного. Що ми тут зробили? Відкрили шлях до трансляції Верховної Ради в запису, прибрати виборчий блок, прибрати позасудові позбавлення ліцензій засобів масової інформації. Зараз ми прийматимемо проект закону, який повністю відповідає європейським директивам.

Я хочу сказати абсолютно недопустимі як для опозиції слова: дякую Давиду Арахамії за те, що він долучився, і його воля спрацювала.

Я також хочу зробити одне визнання, яке для опозиції також взагалі неможливе. Я просто повний фан Микити Потураєва. Це людина, яка класно, високопрофесійно, красиво працює. І сьогодні ми всі маємо, дійсно, прекрасний настрій, тому що ніхто ні на кого не давив, а, навпаки, приймали рішення.

Микито, я реально ваш фан!

Також хочу подякувати нашій Оленці Кондратюк за те, що вона була партнером, і за те, що зробила неможливе, щоб цей законопроект наблизився до одностайного прийняття.

Хочу привітати зал з тим, що цей законопроект буде прийнятий, і вірю, що й надалі ми будемо знаходити такі порозуміння.

Слава Україні! Слава Верховній Раді, яка здатна об'єднуватися! *(Оплески)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юліє Володимирівно *(Оплески)*. Свято наближається.

Шановні колеги, щоб якимось продовжити фарби цього всього до слова запрошується Ірина Володимирівна Геращенко, потім, я так розумію, – Сюмар, Княжицький і Климпуш-Цинцадзе, по 6 хвилин. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, дійсно, ми маємо прийняти медійний кодекс з урахуванням Директиви Європейського Союзу про аудіовізуальні медіапослуги. Цей законопроект важливий для виконання семи пунктів передумов для країни – кандидата в члени ЄС. Водночас у проекті є норми, проти яких жорстко боролася «Європейська солідарність» як державницька політична сила, яка розпочала процес формування законодавства, що наближає Україну до ЄС і НАТО. Я пишаюся тим, що наша команда роздержавила українські медіа. Ми були тією командою, яка відмовилася від пропагандистського УТ-1.

Я як прес-секретар Президента і перша віце-спікерка ніколи в житті не тиснула на медіа, не створювала «чорних» списків, не формувала цензури, а свого часу пішла з телеканалу «Інтер» через «чорні» списки і цензуру. Це

абсолютна ганьба, що через 20 років темники Медведчука повертаються узаконеними в цьому сесійному залі. Тому що ви створили цю проблему, проголосували за те, щоб з бюджету парламенту щороку понад 500 мільйонів гривень виділялося на телеканал «Рада», який сьогодні перетворився на найгірше пропагандистське ТБ, на таку *Russia Today* тільки в українському варіанті, де на першому місці – Офіс Президента, на другому – заступники Офісу Президента, на третьому – коти й собаки Офісу Президента. І там зовсім немає парламенту – єдиного законодавчого органу влади. Ваші і наші виборці запитують нас щодня: а де парламент?

Ви знаєте, ганьба в тому, що ми обговорюємо європейські законопроекти, а при цьому свобода слова не є для вас цінністю, бо ніхто з вас, починаючи від старих облич, які виступали перед нами, закінчуючи новими обличчями, які виступали перед нами, жодного разу не сказав про цінність свободи слова, про ганьбу, про відключення трьох патріотичних, проукраїнських телеканалів, які сьогодні борються за Україну так само жорстко, як солдати на фронті. Більше того, частина членів колективів «Еспресо», «Прямого» і «5 каналу» воює. Серед них є загиблі й поранені, і ви відключили ці телеканали від цифрового ефіру, не допускаєте їх до марафону і при цьому кажете, що ви за євроінтеграцію і НАТО. Повірте, це блокуватиме наш шлях до ЄС. Тому дуже важливо, щоб та людина, яка натиснула на цей червоний рубильник, включила телеканали. Ми знаємо, що вона перебуває на Банковій.

Для незалежної європейської держави дуже важлива незалежна Національна рада з питань телебачення і радіомовлення. Незалежність не виборюється лише високими зарплатами. Незалежна Національна рада – це та, яка помічає помилки, помічає те, на що перетворився марафон, на що сьогодні перетворився телеканал «Рада», де немає плюралізму, свободи слова, де можна принижувати опозицію і брехати про певні речі, абсолютно забувши про інституційність парламенту. Вибачте, Нацрада не помічає того, що на каналах «FreeДом» і «Дом» включаються так звані «хорошие русские», у нас там «вещают» представники забороненої ОПЗЖ і партії Шарія. Хіба це незалежний орган? Ось про що ми з вами маємо думати. Тому наша команда виступає за таке.

Перше. До питання щодо телеканалу «Рада» нам потрібно буде повернутися. Там не може бути нічого іншого, окрім роботи парламенту. В усіх демократичних країнах світу канали, які висвітлюють діяльність парламенту, працюють як парламентський бюлетень, розповідаючи про роботу комітетів, фракцій, даючи платформу для висловлення позиції щодо тих чи інших законів. На що ви за 10 місяців перетворили цей телеканал? Там немає парламенту, немає жодної фракції, і ваші виборці запитують: а що, парламент втік, а що, ви, дійсно, працюєте? І за це ви проголосували. Вибачте, це потрібно виправляти. Телеканал «Рада» має працювати виключно як парламентський бюлетень. Я хочу, щоб сьогоднішнє голосування працювало так само на те, щоб у нас тепер щодня виходив бюлетень, в якому буде представлено плюралізм думок у цьому залі, позицію всіх парламентських фракцій і груп щодо законопроектів, а не, вибачте,

те найганебніше – абсолютна творчість, яка відбувається на цьому, такому постсовковому, телеканалі, який перетворився на УТ-1.

Мені прикро, що здійснюється тиск з Банкової і з «міністерства цензури», яке так само цензурує сьогодні марафон. І ви знаєте, «міністр цензури» має насправді хороший досвід цензури і він уже двічі вибачався перед українцями за цензуру у 2004 році, у 2014 році, і важливо, щоб не вибачався ще й у 2024 році, бо до цього все йде.

Другий блок цього законопроекту важливий. Це щодо необхідності прийняття позиції про незалежну Національну раду.

Третє. Дуже важливо, що ми вилучили щодо медіа.

Четверте. Важливо включити заборонені телеканали. Це буде наша з вами відповідальність за демократію, за відданість свободі слова.

Ну і насамкінець хочу сказати, що комітет дуже активно працював над цим законопроектом. Я дякую членам нашої команди в комітеті: Миколі Княжицькому, Софії Федині, Володимирі В'ятровичу, всім колегам, які внесли зміни до законопроекту, врахувавши наші поправки щодо мовного законодавства. Ми разом не допустили того, щоб у цьому проекті закону було порушено квотний принцип присутності української мови. Це була б зрада української мови, зрада нашої армії і зрада України. Дуже добре, що ці...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ірино Володимирівно.

Народна депутатка Сюмар. Будь ласка. Ви теж виступатимете 6 хвилин чи менше? Менше, до 6 хвилин. Потім – Княжицький, за ним – Климпуш-Цинцадзе.

СЮМАР В.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Пане Голово, про всяк випадок, у мене більше 50 неврахованих поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

СЮМАР В.П. Шановні колеги, чим ми сьогодні займаємося? Нам говорять, що ми тут боремося за євроінтеграційний закон. Насправді зараз ми вичищаємо цей євроінтеграційний проект закону від дуже багатьох «хотелок» влади, які взагалі не про євроінтеграцію. Мета цього законопроекту – імплементувати в українське законодавство Директиву ЄС про аудіовізуальні медіапослуги.

Що ми зараз голосували? Виборче законодавство. Звичайно, регулювання питання про вибори має бути у Виборчому кодексі, а воно було в цьому проекті до останнього дня, хоча ми місяцями говорили, що так не повинно бути, і нам казали: так, так, так, ми почуємо.

Чим ми тут займалися? Ми виписували в останній день (вдумайтеся!) поправку щодо телеканалу «Рада». Насправді щодо цього каналу ми розмовляли

декілька місяців, уже купу списів було зламано, тому що в дійсності це не реформа, це антиреформа, це повернення назад до законодавства України державного телеканалу. Ми з 2014 року робили все, щоб провести роздержавлення, а зараз приходимо до абсолютно неєвропейської практики, і на додачу до каналу «FreeДом», на додачу до суспільного мовника, на який витрачається більше 2 мільярдів разом із загальним марафоном, ми ще з парламентського телеканалу «Рада» створюємо загальнонаціональний канал, який узагалі не показує парламенту. Він показує Офіс Президента, всяку «хрень», що завгодно, тільки не засідання парламенту. Мені здається, що якимось ненормально парламенту голосувати за це, правда? Ну, це просто публічно займатися самообрізанням, не більше й не менше.

Далі. Що ще з «хотелок» залишилося в законопроекті? Це регулювання онлайну. Загалом, коли ми говоримо про європейські принципи, то європейські принципи – це про свободу слова, правда? Але ми хочемо все зарегулювати. У нас узагалі Інтернет не регулюється, але російських сайтів ви не бачите, «Страна.иа» заблокований. Санкційні інструменти дозволяють все це робити. Але ні, ми вирішили, що будемо ще регулювати Інтернет, при чому регулювати досить жорстко, колеги. Щоб ви розуміли, якщо в когось із вас є якісь дружні Інтернет-сайти, то тепер, щоб їх не закрила Нацрада, вони змушені будуть зареєструватися як засоби масової інформації. Але це не означає, що на них не тиснутимуть, тому що Нацрада зможе прийти з перевіркою до кожного сайту, зокрема попросити бухгалтерські документи. А сайти, які, скажімо так, будуть віднесені до категорії анонімних або незареєстрованих, можуть бути просто заблоковані.

Ви думаєте від нас європейці цього вимагають? Ні. Це абсолютно внутрішня вимога. Вибачте, але з початком війни ми зачистили інформаційний простір України на телебаченні і радіо, там одне – єдиний великий марафон. Ви знаєте, мені не прикро, що в тому марафоні немає представників парламенту, «хрен» з нами усіма, там солдатів практично немає, там правди немає, розумієте?! Там є лише герої-пропагандисти, які всі тепер входять до сотні видатних українців завдяки цьому єдиному марафону (*Шум у залі*). «Херня» тут сидить, яка оце верещить.

Замість того, щоб... (*Шум у залі*). Це ваші слова я цитувала.

Так ось виявляється, що мало телевізійного простору. Рейтинг цього марафону впав більше ніж у два рази, люди його просто вже не дивляться. Залишається єдиний інформаційний простір – це Інтернет. Що треба зробити з Інтернетом? Зарегулювати його. Тому цей законопроект має на меті зачистити ще й Інтернет-простір. Це погана історія, і, повірте, закинути його до євроінтеграційних – це вершина цинізму.

Але будемо стежити за імплементацією цього всього. Я вже не кажу про те, що в Україні погані закони компенсуються їх невиконанням. Будемо сподіватися, що й у такому законі, у разі його прийняття, усі ті норми щодо тиску і пресу, які в ньому закладаються, просто не виконуватимуться.

Ми в принципі спостерігаємо за тим, що закони, які гарантують свободу слова, не виконуються. Ви знаєте, що відключено три патріотичні національні телеканали? До них не було претензій у сфері безпеки, їх просто виключили з цифрового мовлення. Як це називається? Дуже просто – цензура. Чи відповідає це європейським стандартам? Ні, не відповідає. Але зараз ми говоримо дуже багато гарних слів про євроінтеграцію. Я просто хочу вам нагадати: це не про Україну. Україна ніколи не сприймала цензури від часів Кучми і не сприйме далі. Тим, хто сподівається все зачистити, нагадаю, чим це закінчується – революціями. Хлопці, які зараз на фронті, борються там за демократію, а не за те, щоб ми тут перетворювали Україну на росію і Білорусь (*Оплески*).

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Княжицькому Миколі. Будь ласка, до 6 хвилин.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Шановні колеги! На 80 відсотків це нормальний законопроект, і, дійсно, Микита Потураєв, усі члени нашого комітету зробили дуже багато, щоб він був нормальним. Володя В'ятрович подав хороші поправки, ми відстояли права мови.

Однак у цьому законопроекті є деякі проблеми. Я мав озвучувати поправки, але не буду цього робити і не наполягатиму на їх голосуванні. Я прочитаю, щоб ви розуміли, за що ми будемо голосувати.

Насамперед, це телеканал «Рада». В усій Європі дуальна система телебачення, де є суспільне мовлення і комерційне. Ми провели роздержавлення, зараз повертаємо державне мовлення. Навіть якщо ми виписали, що воно буде показувати щоденник парламенту, це все одно державне мовлення, яке всупереч Конституції обов'язково має бути в універсальній програмній послугі в кожному телевізорі. Тобто це несправедлива конкуренція державного мовлення з усіма іншими. Це те, що потім матиме проблеми в Євросоюзі.

Очевидно, важливе не лише написання законів, а й їх імплементація. Колеги про це говорили. Якщо ми хочемо прийняти закон, але водночас у нас незалежні канали відключені, а гроші на фінансування телеканалу «Рада» йдуть через Верховну Раду і потрапляють до компанії, близької до однофамільця Юлії Володимирівни, як пише преса, то все це на свободу слова дуже мало схоже.

Тепер конкретно про ті поправки, про які я хотів сказати.

Я хотів, щоб поставили на голосування поправку, якою пропонується дію такого закону не поширювати на молоду маму, яка один раз на *YouTube* запустила відео свого сина, і вважається медіа.

Я хотів, щоб поставили на голосування поправку, за якою ФОП або юридичні особи можуть розмістити інформацію про свій бізнес. Бо якщо якийсь

ФОП рекламуватиме крафтову ковбаску в *Instagram*, то він теж медіа і до нього придуть з перевіркою, вимагатимуть платити податки, наполягатимуть його закрити.

Я хотів, щоб поставили на голосування поправку, якою пропонується встановити, що є онлайн-медіа, що має регулювати Закон «Про медіа», проект якого ми розглядаємо. Ну, що це основний вид економічної діяльності, масова інформація там поширюється регулярно, є редакторський контроль, бо дефініції про онлайн-медіа у законопроекті немає.

Очевидно я хотів би, щоб було враховано поправку про те, щоб телеканал «Рада» був не державним каналом, а інформаційним бюлетенем про діяльність Верховної Ради, який, крім пленарних засідань і засідань комітетів, нічого більше не повинен показувати, як це є в європейських країнах.

Не враховано наших поправок щодо прозорості власності та фінансування, хто є бенефіціаром медіа. Там написано, але неефективно. Ніхто не зрозуміє і не доведе, як медіа – новостворені канали фінансуються. Це великий недолік цього законопроекту.

Для нас було дуже важливо, щоб Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення під час прийняття рішення писала мотивувальну частину відповідно до Закону «Про адміністративну процедуру». Закон, проект якого ми розглядаємо, має мінімальний стандарт до мотивувальної частини всіх рішень, інші закони можуть лише розширювати його, а не звужувати. Виходить, що ми ледь виконали вимоги Європейського Союзу щодо запровадження уніфікованих правил для прийняття адміністративних актів і тут же таким законом рубаємо Закон «Про адміністративну процедуру».

У мене була поправка, якою передбачалося, що регуляторні акти Національної ради мають прийматися за тією схемою, що й акти будь-яких інших органів, тобто реєструватися в Міністерстві юстиції. За нормами цього законопроекту Нацрада може прийняти будь-який акт, ніде його не друкувати і не реєструвати. Незрозуміло, чим у даному випадку Нацрада відрізняється від інших державних органів і навіщо потрібні Мін'юст і Державна регуляторна служба.

У мене були поправки, які об'єднує одна мета – привести порядок прийняття регуляторних актів Нацради під дію чинного Закону «Про засади регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Ще була поправка, у якій пропонувалося, щоб Нацрада не затверджувала сама собі план перевірок медіа, оскільки відповідно до статті 19 Господарського кодексу умови і порядок здійснення перевірок визначаються виключно законами. Бо в іншому випадку вийде так, що Нацрада може сама собі встановити процедуру проведення перевірки, Мін'юст це не перевіряє, і ми можемо отримати посилення тиску на медіа, і не лише на медіа, а й на ту маму, яка зняла на відео свою дитину і виставила на *YouTube*, і на малого підприємця, який збирає гриби або робить кошики і створив в *Instagram* сторінку. Ми даємо право

прийти до нього з перевіркою, підняти всі документи, вимагати всього, а потім закрити цю сторінку.

Очевидно, що з демократичними принципами ці норми не мають нічого спільного. Хоча загалом Європейський Союз, який вимагає від нас такого закону, очікує, що ми зробимо якісний документ. І ми в комітеті старалися чесно зробити все, що від нас залежить, виправили багато помилок. Я вірю, що ті помилки, які тут є зараз, ми в майбутньому теж виправимо і зробимо нормальний європейський закон.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз виступить Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна, потім ще Артур Володимирович Герасимов, після цього, я думаю, будемо голосувати.

Будь ласка, Іванно Орестівно.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую. Шановні колеги, біля цього законопроекту є красивий європейський прапорець, і, очевидно, ми розраховували б на те, що він має забезпечити нам виконання ще однієї умови, яка була представлена Україні при наданні нам кандидатського статусу.

Багато списів було поламано під час дискусій щодо цього законопроекту, і, на жаль, не всі помилки, не всі свідомі порушення права Європейського Союзу, закладені в цьому проекті, були прийняті в результаті тих компромісів. На жаль, цей законопроект і далі розширює повноваження Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення в такий спосіб, який не передбачений Директивою Європейського Союзу про аудіовізуальні медіапослуги. На жаль, цим законопроектом обмежується доступ європейських медіа до українського ринку. На жаль, норми цього законопроекту навіть за того компромісу, який знайдено, щодо телеканалу «Рада», по суті, цементують державне медіа в Україні всупереч рекомендаціям Ради Європи ще 2005 року.

Ми дуже тішилися в попередньому скликанні, коли нам вдалося створити суспільного мовника і максимально відійти від державного телебачення в Україні. Зараз ви повертаєте нас у «Советский Союз», тому що телеканал «Рада» в такому ганебному вигляді, в якому він функціонує весь цей час, – це не парламентський бюлетень. Якби ми хотіли мати реальний парламентський бюлетень, то повинні були б забезпечити повну трансляцію інформації, що відбувається у комітетах, фракціях, сесійному залі. Але в нас сьогодні не вистачає грошей на нагальні потреби, ми ходимо по світу і просимо на соціальні витрати, на зброю, на наші фінансові потреби, хоча могли б зекономити і менше просити, тому що телеканал «Рада» можна було б просто перевести в *YouTube*-формат. Але ж ви не готові цього робити, тому що хтось дуже хоче використовувати це як засіб пропаганди.

Україна – демократична держава, українці відомі, для нас свобода – це наша релігія. І, дійсно, українці сьогодні бережуть і захищають свободу на фронті від російських пропагандистів, у тому числі від російської агресії, від російських військових. То мені прикро, що ми в цьому залі неспроможні захистити демократичний фронт всередині, робимо це наполовину.

На жаль, цим законопроектом також не враховується велика кількість інших показників, які передбачені директивою ЄС. Ми чуємо обіцянку, що окремо буде врегульований ринок реклами. Директива не передбачає ніякого регулювання виборчого процесу, і тому, слава Богу, було достатньо мудрості за кілька годин до розгляду цього законопроекту все-таки відмовитися від такого регулювання конкретно в цьому законопроекті, а перенести його до Виборчого кодексу.

Колеги, нас оцінюватимуть у Європейському Союзі не лише за тим, що ми виписали в цьому законопроекті. Нас оцінюватимуть, наскільки на сьогодні, на жаль, залежна Нацрада буде реалізовувати ті речі, які виписані в цьому законопроекті, і використовувати свої повноваження. Нас оцінюватимуть по тому, як Нацрада накладатиме «лапу» на незгодні онлайн-медіа.

Я дуже застерігаю всіх нас: припинімо прикриватися фасадом євроінтеграції. Ми, справді, дорогою ціною платимо за цей шанс, ми не маємо права його змарнувати. А ми щодня намагаємося гратися в наперстки і думаємо, що когось обдуримо. Нас розглядають під дуже великою лупою. Перестаньмо робити помилки! Перестаньмо свідомо порушувати те, що завтра доведеться переробляти!

На завершення я хотіла б просто трохи ознайомити зал з тим рішенням, за яке ви проголосували в липні. У постанові йшлося про те, що під час розгляду євроінтеграційних законопроектів вони ставляться на голосування для прийняття рішення в першому чи наступних читаннях після надання слова для виступу уповноваженому представнику Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції до Європейського Союзу. Так ось, жодної процедури, яка мала б визначати, хто саме від комітету представляє рішення комітету, не виписано ані в законі, ані в цій постанові. Комітет прийняв рішення, що ми по чергово будемо представляти такі законопроекти. Але пан Голова вирішує, що якщо це представник «Європейської солідарності» і навіть голова комітету, то вона чомусь не має права цього робити. Я не потерплю такої...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, дякую. Ми завершили заслуховування виступів.

Артур Герасимов. Будь ласка, 3 хвилини.

Шановні колеги, після виступу пана Герасимова ми голосуємо вісім поправок і тоді приймаємо законопроект у цілому.

Я запрошую народних депутатів до залу.

Артуре Володимировичу, будь ласка, ваших 3 хвилини.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановні колеги! Ви знаєте, насамперед я хотів би подякувати всім членам комітету, тому що вони, дійсно, дуже багато там вичистили, м'яко кажучи, поганих речей. Цей законопроект був повністю з подвійним дном, тому що під прапором євроінтеграції туди напхали тотальну цензуру в російському стилі. Зараз, мабуть, залишився все-таки російський стиль, але вже не у вигляді 2022 року, а у вигляді 1998-1999 років. Тобто він є, але набагато менший.

На що я хотів би звернути вашу увагу? Дійсно, зараз це одна із ключових умов для того, щоб ми втримали наш кандидатський статус. Хочу, щоб не було помилок, – не почали перемовини, а втримали кандидатський статус, бо його нам дали за великий героїзм Українського народу та Української армії, і зараз завдання парламенту – його не згаяти.

Але, незважаючи на те, що законопроект вичищали, там залишилося дуже багато поганих речей, які багато хто з вас, ваші сім'ї теж на собі відчують. Наприклад, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення буде ще одним контролюючим органом, який зможе приходити майже до всіх, хто сьогодні є в Інтернеті (а сьогодні через Інтернет ведуть бізнес, давайте будемо відвертими, практично всі), зможе виймати бухгалтерію, проводити перевірки. Ми для цього робимо лібералізацію, про яку, між іншим, «слуга народу», якщо я не помиляюся, говорив на початку цієї каденції парламенту? Це перший момент.

Другий момент. Чи знаєте ви, що Нацрада тепер працює без Мін'юсту? Їм не треба щось юстувати. Вони будуть працювати самі по собі, без мотивувальної частини заборони. Ви розумієте, що це таке? Тобто вони заборонятимуть когось і їм не треба буде робити мотивувальну частину, ну, хоча б написати: я встала сьогодні з лівої ноги, тому закрию цей сайт, а завтра з правої – тому інший закрию. Вони навіть цього можуть не робити.

Окрім цього, коли ми говоримо про телеканал «Рада», то тут уже багато казали про його складову, що це державний телеканал. Я хочу звернути вашу увагу на інше. Ви майже всі в цьому залі витрачаєте власні кошти на допомогу армії, бачите, як інколи люди віддають останні 10, 5 чи 1 гривню на допомогу армії. Тут 400 мільйонів ідуть чисто на рекламу Офісу Президента. Хлопці й дівчата, скажіть: це правильно чи ні? Кожного року 400 мільйонів вилітають, давайте говорити відверто, в трубу, чисто на пропаганду.

І насамкінець. Ви знаєте, я можу сказати, що всі ці недоліки в нас на олівці. Ми будемо зараз їх оформляти в окремий законопроект і працюватимемо з кожним депутатом, щоб ми його теж прийняли і в нас був, дійсно, правильний медійний кодекс. Але сьогодні одразу хочу сказати, що наш шлях до європейської інтеграції, визначений у Конституції нашою командою, – це головне.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, я прошу зайняти місця.

Ірино Володимирівно, зараз перелік поправок 53, 54, 144, 281, 282, 283, 284? Я почергово, як ми домовлялися, ставитиму їх на голосування (*Шум у залі*). Я не чую. Увімкніть, будь ласка, мікрофон, Ірини Володимирівни.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Починайте з поправки 144 за мінусом поправок 52 і 53.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. І без поправки 917, бо ви її зняли, правильно?

ГЕРАЩЕНКО І.В. Так, шість поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Раз, два, три... У мене виходить п'ять поправок. Будь ласка, озвучте позицію комітету щодо цих поправок, і тоді голосуємо.

ПОТУРАЄВ М.Р. Шановні колеги, я не хочу критикувати авторів, самі поправки, бо ми втратимо на цьому час. Колеги, повірте, комітет їх відхилив з об'єктивних причин. Тому, з повагою до авторів, я прошу ці поправки не підтримувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 144 авторства Ірини Володимирівни Геращенко. Комітет її відхилив. Прошу визначатися та голосувати (*Шум у залі*).

Ірино Володимирівно, ми ж домовилися, що даємо 6 хвилин на виступ і почергово ставимо поправки.

Будь ласка, покажіть ще раз результат голосування, я повинен його оголосити.

«За» – 69.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, поправка 281 шановної Ірини Володимирівни Геращенко. Комітет її відхилив. Водночас автор просить поставити її на голосування для врахування.

Ставлю на голосування поправку 281. Прошу голосувати.

«За» – 75.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 282 Ірини Володимирівни Геращенко. Та сама ситуація, комітет її відхилив. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Поправка 283 народної депутатки Геращенко. Комітет її відхилив. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

І завершальна поправка 284 Ірини Володимирівни Геращенко. Комітет її відхилив. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 69.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення. Прошу зайняти свої місця.

Шановні друзі, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про медіа» ([№ 2693-д](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 299.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Вітаю, друзі!

Шановні колеги, євроінтеграційні законопроекти на сьогодні завершилися, але є ще інші законопроекти.

Шановні колеги, ідемо далі. Відповідно до нашої домовленості зараз будемо розглядати проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо сертифікації оператора газосховищ та продовження заходів з недопущення банкрутства Державного акціонерного товариства «Чорноморнафтогаз» ([№ 8158](#)).

Юліє Володимирівно, у вас буде декілька поправок, так? Десять поправок.

Замість поправок надамо 10 хвилин для виступу Юлії Володимирівні, і після цього голосуємо.

Будь ласка, Юліє Володимирівно.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановні колеги, добрі новини закінчилися, треба серйозно поговорити про цей законопроект. Просто я хочу, щоб ви знали, що назва цього проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо сертифікації оператора газосховищ та продовження заходів з недопущення банкрутства Державного акціонерного товариства «Чорноморнафтогаз», і там лише одна поправка на цю тему, а весь законопроект тотально про інше – про те, як ми, українці, не будемо управляти своїми газосховищами. Думаю, ви всі добре пам'ятаєте, що Україна мала третій у світі ядерний потенціал. Ви пам'ятаєте, як його безславно здали, і на сьогодні ми маємо наслідки. Я хотіла б, щоб ми не повторювали цих помилок.

Наші газові сховища є скарбом України, за їх потужністю ми на третьому місці у світі: Сполучені Штати Америки, російська федерація – країна-вбивця і агресор і Україна.

Скажіть, будь ласка, чим наші газові сховища нам «жмут», заважають чи обтяжують нас? У них можна зберігати 31 мільярд кубічних метрів газу. Для порівняння, під час війни ми споживаємо приблизно 17-18 мільярдів кубічних метрів газу, може, до 20 мільярдів дійдемо. Тобто ми можемо повністю забезпечити себе газом у цих сховищах. Для порівняння. У наших сховищах 31 мільярд кубічних метрів газу, а Польща споживає в рік 15 мільярдів кубічних метрів газу. Тобто ми можемо не лише себе забезпечити, а ще й сусідні європейські країни.

Для чого нам газові сховища? Я поясню на пальцях, щоб ви розуміли, за що ми голосуємо. Справа в тому, всі знають, що влітку природний газ немає куди дівати, на нього немає попиту, і тому він набагато дешевший, ніж восени, взимку і навесні. Україну Господь наділив цими природними підземними сховищами. Ми можемо за літо за безцінь закачувати 31 мільярд кубічних метрів газу і потім повністю себе забезпечувати, у нас узагалі з цим немає проблем, ще й частину Європи.

Нашу газотранспортну систему вже «спілілі», там анбандлінг, ви знаєте, куди все пішло. Газові сховища ми поки ще можемо зберегти. Якщо їх правильно експлуатувати, це неймовірна частина енергетичної безпеки нашої держави і мільярдні прибутки, які можуть бути доходом державного бюджету. Я не розумію, навіщо ми з цим прощаємося в цьому законопроекті.

Що в ньому передбачено? Я озвучу вам конкретні речі: регулятор НКРЕКП має право прийняти попереднє рішення про передачу власником газосховища (це держава, тобто держава може передати) або оператором газосховища прав на управління газовим сховищем іншому суб'єкту. Нічого не пояснюється в цьому законопроекті, зокрема якому іншому суб'єкту передати наші газові сховища. Можна запитати: кому таке щастя безкоштовно – раз і все? Цікава історія.

А тепер про те, що може реально цей невідомий суб'єкт робити з газотранспортною системою. Просто послухайте.

Перше. Він має право голосу в органах юридичної особи, якщо утворення такого органу передбачено статутом. Тобто це право голосу.

Друге. Має право призначати посадових осіб юридичної особи. Кому ми віддаємо право призначати посадових осіб юридичної особи – від керівника до всіх інших?

І останнє. Увага! Я вас прошу, послухайте! Може також володіти 50 відсотками і більше корпоративних прав юридичної особи наших газових сховищ. Хто? Якась інша особа, інший суб'єкт? Про що ми закони приймаємо? В Україні відбувається абсолютно грубе, безпрецедентне відбирання наших газових сховищ.

Це ще не все. Після того як це приймемо, ми не будемо мати права самостійно визначати, який газ закачати, в яких обсягах, за якою ціною, на який термін, тому що все це вирішуватимуть європейські органи. Чому? Хто забирає в нас право розпоряджатися нашими підземними газовими сховищами? Про це увесь законопроект!

Ми щойно хотіли розділити цей проект на норми щодо «Чорноморнафтогазу», за які треба голосувати, і норми щодо газових сховищ, за які категорично не можна голосувати. Але ми не змогли цього зробити, тому що в законопроекті про «Чорноморнафтогаз», мова йде про газові сховища і лише одна поправка про «Чорноморнафтогаз», її окремо не виділиш. Не можна за це проголосувати.

Дорогі друзі, варто розуміти, що за рішенням НКРЕКП може передаватися контроль над товариством «Оператор газотранспортної системи України» або окремими його газовими сховищами іншим більш «надійним» суб'єктам і організаціям, про які ми не знаємо. Кому? Хто вирішить, кому віддати мільярдні прибутки і всю національну безпеку держави в газовій сфері? Таким чином передбачається можливість, по суті, втрати цих газових сховищ, що знецінить нашу газотранспортну систему, тому що дуже велика частина цінності нашої газотранспортної системи – це унікальні газові сховища, якими ми володіємо.

Хочу сказати, що іноді парламент мусить захищати національні інтереси нашої держави, якщо інші органи влади з різних політичних причин не можуть цього зробити самостійно. Чиниться сильний тиск, нас просто вижимають, щоб ми це прийняли і обов'язково до нового року. Але від кожного вашого голосу залежить, позбавлять Україну цієї власності чи ні. І хто взагалі приймав рішення, що ми можемо 50 відсотків газових сховищ віддати дядьку, а потім піти, ви знаєте куди?

Тому, дорогі друзі, я вас прошу, якщо ви дбаєте про енергетичну незалежність нашої держави, якщо ви дбаєте про унікальну власність, яка мусить залишитися в розпорядженні України, не допустіть цього. Зробіть, що завгодно: вийдіть із залу, вийміть картку, поясніть потім 300 разів, але не дайте цей законопроект прийняти.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановна Юліє Володимирівно.

Андрій Михайлович Герус. Будь ласка. Якщо можна, коротко представте позицію комітету.

Прошу запросити народних депутатів до залу, бо будемо голосувати!

Андрію Михайловичу, підійдіть, будь ласка, до трибуни. Озвучте позицію комітету стосовно того, що сказали.

ГЕРУС А.М. Шановні колеги, комітет підтримав законопроект № 8158, підготовлений до другого читання. Хочу наголосити, що цей законопроект важливий не лише в частині «Чорноморнафтогазу», а й у частині сертифікації

підземних газових сховищ. Що це таке? Давайте ми чесно й тверезо поглянемо на цю ситуацію.

Влітку цього року всі європейські країни ввели в себе відповідну сертифікацію підземних газових сховищ для того, щоб зрозуміти структуру власності цих підземних газових сховищ, а простими словами, чи є там російський слід чи немає і чи є «Газпром» власником підземних газових сховищ у європейських країнах, тому що це питання національної безпеки європейських країн, і ми це бачимо. Тому, перше, хто є власником, і, друге, хто є оператором, хто управляє цими підземними газовими сховищами. Це все має бути з'ясоване і зрозуміле в процесі сертифікації.

Саме для того щоб синхронізувати наші правила і сертифікацію з європейськими правилами, відповідний проект закону приймаємо ми. Для нас він не становить ніякої загрози ані з точки зору управління, ані з точки зору впливу на якісь рішення, тому що всі підземні газові сховища будуть і надалі залишатися у власності України і в управлінні компанії НАК «Нафтогаз України». У нашому випадку сертифікація проходитиме дуже просто, тому що в нас «Газпром» не є ані власником підземних газових сховищ, ані їх оператором. Тому нам потрібно зробити цю сертифікацію, показати всім європейським країнам, що ми застосуємо такий самий підхід і такі самі правила. Це для нас відкриє можливість зберігати в себе не просто європейський газ, а й європейські стратегічні газові запаси.

Прошу всіх проголосувати, щоб ми синхронізували наші правила і рухалися до європейської інтеграції, у тому числі і в частині енергетики.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрію Михайловичу.

Шановні колеги, прошу зайняти місця. Ми переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо сертифікації оператора газосховищ та продовження заходів з недопущення банкрутства Державного акціонерного товариства «Чорноморнафтогаз» ([№ 8158](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 261.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Шановні колеги, наступний проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності» ([№ 5655](#)). Всі зняли поправки. Єдине, від фракції «Європейська солідарність» виступить Княжицький. Будь ласка, 3 хвилини, і голосуємо за цей законопроект. Я все вірно сказав?

Пан Микола Княжицький. Будь ласка, 3 хвилини. Після цього голосуємо за законопроект.

Колеги, це передостаннє рішення, яке ми сьогодні приймаємо.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановні колеги, ви бачили, мабуть, сьогодні заяву мерів українських міст – Києва, Львова, Житомира, і багатьох інших міст, яких вибрали люди. Усі вони проти цього проекту. Ми обмежуємо права місцевих громад, натомість відповідно до норм законопроекту органи місцевого самоврядування втрачають можливість запроваджувати особливі умови в містобудівну документацію, які враховували б місцеву архітектурну, історичну, екологічну специфіку, вони нібито наділяються повноваженнями створювати власні органи. Але ці повноваження мають виключно факультативний характер, і забудовник може все робити, не звертаючись до цих органів.

Ви бачили заяви Руху «Чесно», Центру протидії корупції, провідних медіа, таких як «Дзеркало тижня». Усі вони стверджують, що законопроект враховує лише лобістські інтереси забудовників, а громадянське суспільство під час підготовки проекту не почуто. Усі просять відкласти розгляд цього проекту. Він не пройшов перевірки на корупційні ризики, які розпочало НАЗК, і вони скаржаться, що для обробки таблиці законопроекту, де понад 3 тисяч 300 поправок, у них не вистачає часу. Очевидно, все, що мала б зробити Верховна Рада в цій ситуації, – зняти проект з розгляду і направити його на доопрацювання.

Мене особисто хвилює те, що наш Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики взагалі не розглядав цього законопроекту, хоча запровадження принципу мовчазної згоди для експертизи щодо дотримання законодавства про охорону культурної спадщини гарантовано призведе до втрати тисячі важливих для України історичних і культурних об'єктів. Нам тут роздавали хороші книжки про Сковороду, про містя, де він був. Скільки визначних пам'яток і місць в Україні, і всі вони, очевидно, можуть бути знищені. Інтереси забудовника побудувати паркінг чи торговий центр, які можуть зруйнувати будь-яку пам'ятку, не можуть бути вищими за інтереси суспільства і збереження культурної спадщини. Ніяка мовчазна згода не може бути тут прийнятною.

Запровадження вимоги для приватних контролерів у вигляді договору страхування гарантовано усуне громадськість від можливості самим створити такі організації контролю. Фактично цей законопроект створює приватні ДАБІ і віддає самим забудовникам визначати, що де і на яких умовах вони будуватимуть.

Ми не можемо підтримати проект закону, який унеможлиблює оскарження дій забудовника. Не можемо підтримати значні санкції за мінімальні порушення під час розробки проектною документації. Саме тому всі архітектори виступають категорично проти цього законопроекту.

Найбільша біда: такий закон фактично знищить права місцевого самоврядування, яке ми так довго вибудовували, яке так довго гарантували. Саме тому

наша фракція просить направити цей проект на доопрацювання. Ми його підтримувати не будемо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Шановні колеги, будь ласка, займіть свої місця. Готові до голосування?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності» ([№ 5655](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати за законопроект № 5655.

«За» – 228.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

Шановні колеги, слово надається Олександрю Сергійовичу.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, давайте проголосуємо за невідкладне підписання євроінтеграційних законів, а також закону (проект № 8158), прийнятих сьогодні Верховною Радою.

Прошу поставити на голосування пропозицію про надання доручення Голові Верховної Ради щодо невідкладного підписання законів України (проекти: [№ 8224](#), [№ 7662](#), [№ 7663](#), [№ 2693-д](#), [№ 8158](#), тому що він має набрати чинності до нового року), прийнятих сьогодні Верховною Радою України, та негайного направлення їх на підпис Президентові України. Прошу голосувати.

«За» – 275.

Рішення прийнято.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександрю Сергійовичу.

Шановні колеги, на сьогодні у нас ще залишився, наскільки я пам'ятаю, один блокуючий проект Постанови «Про скасування рішення Верховної Ради

України від 01.12.2022 про прийняття у другому читанні та в цілому проекту Закону України «Про авторське право і суміжні права» ([№ 5552-1](#) від 09.06.2021)» ([№ 5552-1-П](#)).

Чи є автор проекту постанови? Немає. Немає необхідності обговорювати, відразу ставимо на голосування?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про скасування рішення Верховної Ради України від 01.12.2022 про прийняття у другому читанні та в цілому проекту Закону України «Про авторське право і суміжні права» (№ 5552-1 від 09.06.2021)» (№ 5552-1-П) у цілому. Прошу народних депутатів визначатися та голосувати.

«За» – 33.

Рішення не прийнято.

Блокуючий проект постанови відхилено.

Дякую.

Олександр Сергійовичу, у вас оголошення, так? Будь ласка.

КОРНІЄНКО О.С. Згідно з поданою заявою та відповідно до частини третьої статті 60 Регламенту Верховної Ради України повідомляю про вихід народного депутата України Кіссе Антона Івановича зі складу депутатської групи «Партія «За майбутнє».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні народні депутати, я хочу подякувати вам за плідну роботу. Розгляд питань порядку денного на сьогодні завершено. Ще раз дякую усім за цю прекрасну, результативну роботу.

Зараз я оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Про час і місце його наступного продовження вам буде повідомлено. Прошу не поширювати інформації щодо його початку. Працюємо далі, працюємо на повну перемогу.

Слава Україні!